

Brassói Lapok

XL. évfolyam
258 szám.

Főszerkesztő.

Szele Béla dr.

Szombat

1934. évi november 10

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre: A kézbesítő kézbesítési díjával és a pénzbeszedő inkasszó-díjával egyetemben 74 lej. Brassóban 70 lej. Ha az előfizető közvetlenül a kiadóhivatalnak fizet, az előfizetési díj 68 lej. — Postai kézbesítéssel és közvetlenül a kiadóhivatalnak fizetve, az előfizetési díj havonta 60 lej. — A külföldre: negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — **HIRDETÉSEK** díja hirdetési oldalon 3 lej, páros (bal) szövegdoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegdoldalon 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Brassov, Str. Regele Carol 56-58. Telefonszámok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

Ötezer öngyilkos

Giroszkópoknak hívják azt a technikai csodát, amely a torpedók útját a lánsszírozás, a kilövés után irányozza. Ez a szerkezet be van építve a torpedó testébe és ahogy a kilövés előtt beállítják, úgy súlyosítja el útjában a torpedót, tíz vagy akár husz méterrel a tenger színe alá. Szükséges ez, mert a torpedó útja szabadszemmel kitűnően látható, oly fürgén fut a víz felszínén, mint valami gyorsabb moterosónak. Ha nem volna giroszkóp, nem válhatna hadászati eszközé, mert a célpont, a kiszemelt hadihajó kormányának legényhebb mozdulatával egyszerűen kitérne útjából. Az kell tehát, hogy kilométerekkel a cél előtt elsüllyedjen és benn a vízben tovább ügyeskedjen, kiszámított szögben elhajoljon, megkerülje a célt és hirtelen felbukkanva robbanjon, amikor az ellenfél teljesen gyanútlan. Mindezt a giroszkóp révén eléri.

Megesik azonban néha, hogy a torpedó nem talál célba. Nem a giroszkóp hibájából. A gépben ritkábban van hiba, mint az elmében. A számításhoz csuszhat tévedés, rosszul itélik meg a távolságot s a torpedó nem a hajó acéltestébe robban. A gép tökéletesen teljesíti a parancsot, de korrigálni nem tud. A hiba persze nagyobb, mintha csak mamutágyú golyója turňa emeletes lyukat a pusztá földbe. Egy torpedó ugyanis nem holmi ezrekbe, hanem százazrekbe kerül. Olvastam valahol, hogy van olyan, melynek előállítási költsége meghaladja a százhuszezer márkát. Érzékeny vészesség, ha céltalanul elherdálódik. Meg lehet tehát érteni, ha a hiba kiküszöbölésén fáradoznak.

Meg kell akadályozni, hogy a torpedó vak-tában fusson a vizen, hogy hullámok eltéríthessék útjából, ki kell küszöbölni minden eshetőséget, a számítás gyarlóságát pótolni kell, a halálutnak biztosnak kell lennie! Agyat kellene építeni a giroszkópba! Lásson, gondolkodjék és kormányozzon! Ne csak azt tegye, amit a kilövés előtt terveznek vele és amiben hiba lehet, hanem tökéletesen meg kell oldania a kitűzött feladatát.

Ezek után kézenfekvő, hogy felesleges a giroszkóp, ha a gépi munkát, amely utólag nem korrigálható, gondolkodó agy végzi. Az ideális torpedót emberkéznek kell kormányoznia!

Ezzel a technikai újdonsággal a leleményes japánok lépnek meg. Nem baj, ha a robbanás pillanatában a kormányos együtt szakad darabokra a löveggel. A felfedezés ezzel számolt. Olcsó az emberélet, semmiesetre sem ér meg egy milliót japán szemmel értékelve.

De most félre minden humanizmussal, mely eleve vétőt emel és nézzünk szembe a tényekkel. Nem arról van szó, hogy halálraítélteket fognak majd beparancsolni a torpedó orrába, hogy egy hősi tettel legalább emléküket tisztítsák meg a bűntől. A japán admirálisok felhívást intéztek tengerészeikhez és íme ötezen jelentkeztek, akik hajlandók hősi halált halni. Beülnek a torpedó orrába azzal a legbiztosabb tudattal, hogy a megsemmisülés nem kerülhet el. Feláldozzák magukat, ahogy Port Artur ostrománál fektüdtek elevenen a várfa alá százak és százak, hogy husukból és csontjából eleven torony nőjön a fal pereméig és bajtársaik felkapaszkodhassanak. Hősieség ez, vagy csak egy fanatizált és félrevezetett tömeg halálát kívánó görce? Semmiesetre sem lehet azt mondani, — ami a legfőbb európai hősiesség determinálója — hogy életfálság, unalom vagy végső elkeseredettség kergeti őket halálba. Minden nyugati hősen van valami az öngyilkosból. A japán odafektetett hulláhegynek, mert nem ismeri a nyugati léleknek az élethez való ragaszkodását. Csak a husa és a csontja omlik szét, de nem mulik el, ami benne halhatatlan, a lélek, az új alakot ölt, új köntösben jön és tisztábban, magasabb sívóban, ha előző életével rászorgált erre a magasabb létezésre. Lehet, hogy nálunk is akadnak ilyen légió: a kétségbeesés és a hamis fanatizmus légiója volna. Hideg agyu, mindenből kifosztott öngyilkosok, akik egy hősi gesztust keresnek.

„Nem akarjuk megszüntetni a Betegsegélyző önkormányzatát” — jelentette ki Nistor miniszter a munkások és a munkaadók küldöttségének

Flueras éleshangu nyilatkozata a rendelettervény ellen

Bukarest, november 9.

Beszámoltunk arról, hogy a közegészségügyi minisztérium a minisztertanács megbízásából rendelet-törvény tervezetet készített, amely a Betegsegélyző Pénztár önkormányzatát felfüggeszti és az intézményt gyökeresen átszervezi.

Ezzel kapcsolatban a Lupta legfrissebb száma megszólaltatja Flueras Joan szociáldemokrata képviselőt, az Országos Szakszervezetek Szövetségének elnökét, a Betegsegélyző Pénztár alelnökét.

Flueras a következőket mondotta:

— Ezt az intézményt, amely 700 ezer biztosított munkás, kisiparos és 100 ezer magánalkalmazott tagot számlál, továbbá 3500 orvost és tisztviselőt foglaltat és év. 40 millió lej büdzsével dolgozik, nem lehet olyan könnyen megkaparintani. Mi,

mondotta Flueras — ezt a törvénytervezetet a munkások és megbízottak ellen irányuló kihívásnak minősítjük, mert a kormány meg sem kérdezte az érdekelteket szakmai egyesületek véleményét ennek a nagyfontosságú változásnak ügyében.

— Ahban az esetben — fejezte be nyilatkozatát Flueras —, ha a kormány végrehajtja ezt az átszervezést, amelynek politikai háttere van, úgy a munkásság a sztrájk eszközhöz folyamodik és nem fogja fizetni a betegsegélyző-pénztári járulékokat.

Ujabb jelentés szerint ma Nistor munkügyi minisztert Flueras János vezetésével küldöttség kereste fel, melynek tagjai az alkalmazottak, a kis- és nagyipar képviselőiben felvilágosítást kértek a

minisztertől a törvénytervezet céljáról és rendelkezéseiről. Nistor kijelentette, hogy a kormánynak nem áll szándékában megszüntetni a Betegsegélyző önkormányzatát, mindössze arról van szó, hogy rendeleti úton csökkentik a központi és a vidéki igazgatóságok tagjainak a számát.

Bukarestben az igazgatósági tagok számát 30-ról 17-re szállítják le, vidéken pedig 18-ról, illetve 12-ről 6-ra, akiket ezután is a közgyűlés választ. A hat tanácsos közül három a munkaadókat, 2 a nagy- és kisipari munkásokat, egy pedig a magánalkalmazottakat fogja képviselni.

A miniszter megnyugtató válasza után minden valószínűség szerint nem kerül sor a Flueras által megemlített elkeseredett lépésre.

A francia sajtó nyugodtan mérlegeli a római tárgyalásokat

Gömbös tárgyalásai nem változtatták meg Olaszország külpolitikai irányvonalát

Bár az olasz—magyar barátság csöppet sem veszített szívélyességéből, Németországnak le kell mondania Ausztriáról, ha baráti viszonyt akar Olaszországgal, viszont módjában van csatlakozni a római hármashoz egyezményhez

Róma, november 9.

Gömbös magyar miniszterelnök szerdán este kilenc órakor elhagyta Rómát. Az állomásra kikísérte maga Mussolini is, a kormánynak csaknem minden tagja s aztán nagyszámban társadalmi előkelőségek. A vonat az egybegyűlt hatalmas tömeg lelkes ünneplése közben robogott ki az állomásról.

Gömbös lelkes római fogadtatása és a két napig tartó tárgyalásról kiadott jelentések igen erősen felkeltették a külföldi sajtó figyelmét. Hivatalos jelentést a tárgyalások eredményéről az olasz sajtóiroda csak szerdán este, tehát Gömbös elutazása után adott ki, a francia és angol lapok azonban már megelőzőleg nagy cikkeikben számoltak be a tárgyalásokról s fejtegették azokat a politikai összefüggéseket és lehetőségeket, amelyekről Rómában szó volt, vagy szó lehetett. Az általános sajtóvélemény az, hogy Rómában kitűnően bonyolítják a közép-európai kérdés sorsát s az a tény, hogy a francia—olasz közeledést komolyan kell venni, egyáltalában nem befolyásolja az olasz—magyar barátságot és bensőséges jóviszonyt.

AZ OLASZ HIVATALOS JELENTÉS

Amint már jeleztük, a kétnapos római tanácskozásokról az olasz kormány szerdán késő este adta ki az első hivatalos jelentést, a mely így szól:

„Az ötezer japánban nincs ilyen öngyilkos. Van bennük valami heroikus, de csodálatot nem érdemelnek. Az életnek megvetésében lehet valami emelkedett és bölcs, de megszünik a hősi és minden bölcsesség, ha botor célt szolgál. Az eleven torpedók meg fognak

— A két állam miniszterelnöke november 6-án és 7-én a Palazzo Veneziában alapos vizsgálat alá vette az őket közvetlenül érdeklő politikai kérdéseket. Megállapították, hogy az olasz—magyar külpolitikai irányvonal változatlanul egyirányú marad. A két állam között teljes a egyezés és mindketten folytatják az együttműködést Ausztriával. Arra vonatkozólag, hogy más államok is csatlakozzanak a márciusban megkötött római hármashoz,

— A két állam miniszterelnöke november 6-án és 7-én a Palazzo Veneziában alapos vizsgálat alá vette az őket közvetlenül érdeklő politikai kérdéseket. Megállapították, hogy az olasz—magyar külpolitikai irányvonal változatlanul egyirányú marad. A két állam között teljes a egyezés és mindketten folytatják az együttműködést Ausztriával. Arra vonatkozólag, hogy más államok is csatlakozzanak a márciusban megkötött római hármashoz,

Rómának nincs kifogása a német—olasz együttműködés ellen sem.

Mindössze az osztrák kérdést veszi nagyon szigorúan. Ausztria függetlenségének kérdésében Olaszország nem alkuszik s Németországnak le kell mondania az osztrák csatlakozásról, ha barátságban akar lenni az olaszokkal. Ez mindenesetre megnyugtathatja Franciaországot. Egyebekben sem tételezhető fel, hogy Gömbös tárgyalásai megváltoztatták volna Olaszország külpolitikai irányvonalát

halni szépen álcázott hazafiasságból, de nem lesznek hősök. Csak áldozatok lesznek ők is. Meg fognak halni, mert a harácsolás háborús szelleme beléjük idegzi, hogy hősök. Pedig csak áldozatok azokért, akiknek egy emberélet még mindig kevesebbet ér a legolcsóbb torpedónál.

egyezményhez, a megkötött szerződés rendelkezései az irányadóak.

— A tanácskozás során mindkét fél részéről megállapították, hogy gazdasági téren az együttműködés kielégítő s a kapcsolatok kiépítése és kimélyítése állandóan folyik. Elhatározták aztán ezen a római tanácskozáson azt is, hogy a két ország közművelődési kapcsolatait még bensőségebbé teszik s ennek érdekében a két ország kultuszminisztere a közeljövőben személyesen is találkozik.

A francia sajtó véleménye

s így Olaszországnak továbbra is szabad keze van arra, hogy francia közvetítéssel kielégítően rendezze a jugoszláv kérdést.

Egyedül az Echo de Paris elégedetlenkedik, hogy az olasz—magyar viszony továbbra is megmaradt szívélyesnek s ez kellemetlenül akadályozhatja az olasz—francia kapcsolatok elmélyítését.

AZ ANGOL SAJTÓ

A londoni Times a következőket írja. — A római tanácskozások sikerrel jártak. A legfontosabb az, hogy a római egyezmény olyan együttműködésre szolgáltat alkalmat, amelybe más államok is belephetnek. Lehet, hogy Rómában elsősorban Németországra gondoltak s ennek különösképpen nagy politikai jelentősége van, mert

a hármashoz egyezményhez való csatlakozáson keresztül rendezhető a német—olasz viszony, ez pedig azt is jelenti majd, hogy az osztrák kérdés is rendezhető s ezen az oldalon nem fenyegeti veszedelem az európai békét.

A Times számol be a tanácskozások érdekes befejező jelenetéről is. Amikor a tanácskozá-

Tessék kivágnál s eltenni!

4. sz. SZELVÉNY a B. L. novemberi regény-ajándékára.

1—15-ig sorszámmal ellátott 15 db novemberi szelvény és 4 lej befizetése ellenében a B. L. minden példányvásárlója megkapja a B. L. ajándékregénytárának 1934 november havi kötetét. — A szelvények és a 4 lej beszedéskor a B. L. kiadóhivatalában (Calea Moșilor 59), vagy a főbizományosnál („Cosmopolis”, Calea Griviței 10) : Brassóban : a B. L. kiadóhivatalában mindenütt máshol : a helyi bizományosnál. — Előfizetőknek nem kell a szelvényeket gyűjteniük, a 4 lejt befizetik az előfizetési díjjal egyidejűleg, a könyvet ugyanolyan uton kapják meg, mint az újságot.

Ezek befejeződtek, — írja a lap, — s a távozó Gömbös előtt kitárták a szárnyas ajtókat, Mussolini erősen fogva a magyar miniszterelnök kezét, ezt a kijelentést tette a várakozó olasz és magyar diplomaták előtt:

— Így festenek azok a hírek, amelyek a magyar—olasz viszony elhidegüléséről szólnak.

Az olasz lapok oldalas cikkeiben számolnak be a római találkozóról s azt állapítják meg, hogy az olasz—magyar együttműködés gondolata kiteljesedett a tanácskozások során.

A MARSEILLEI MERÉNYLET ÜGYÉVEL IS FOGLALKOZTAK RÓMÁBAN

A Pester Lloyd szerint Gömbös és Mussolini három kérdés-csoportot tárgyaltak meg. 1. A Magyarországot közvetlenül érintő kérdéseket, 2. a magyar—olasz kapcsolatok ügyét, 3. a római hármass egyezményből fakadó kérdéseket.

Gömbös ezúttal is kihangsúlyozta a magyar befolyásoló kívánságokat és hivatkozott az etnikai, gazdasági és geopolitikai tényezőkre. Hangsúlyozta azt is, hogy Magyarország jogot tart a fegyverkezés terén való egyenjogúságra. Megvizsgálták ezenkívül Ausztria és Magyarország helyzetét, arra az esetre, ha az olasz—francia közlekedés tényleges egyezményhez vezetne.

Végül foglalkoztak a marseillei merénylettel kapcsolatban előállított helyzettel, tekintettel arra, hogy nemcsak Magyarországot, hanem Olaszországot is súlyos rágalomnak érték. Szó volt aztán arról a szerepről, amelyet Olaszország játszik a német—osztrák viszony bármilyen változása esetén.

Autószerencsétlenség Temesvár közelében

Temesvár, november 8

A Temesvártól félórás vasúti távolságra fekvő Ság község előtt, ahol a nagy forgalom dacára is legrosszabb karban vannak az országutak, Hegyes Viktor állatkereskedő teherautója az árokba fordult. A felboruló autó maga alá temette a sofőrt, akit életveszélyes zúzódásokkal szállítottak be a temesvári kórházba. Megsebesült az autó két kísérője is, akik az élőállatszállítmány felügyeletével voltak megbízva. Hegyes Viktor, az autó tulajdonosa, aki különben maga is autóján szokott utazni, ezúttal nem volt a szerencsétlenül járt gépen és így megmenekült. Az autón szállított állatok legnagyobb része súlyosan megsérült, úgyhogy azokat le kellett vágni. Hegyes Viktor kára jelentékeny.

Felmentette az esküdt- szék Haralamb tanítót

Bárlad, november 9.

A bárladi esküdtszék ma tárgyalta Haralamb tanító ügyét, akit azzal vádolt az ügyészség, hogy egy kirándulás alkalmával erőszakot követett el az iskola egyik leányövének. A védelem a tárgyalás során kifogást emelt az elnök személye ellen, majd a vád képviselői tiltakoztak az esküdték névsorának összeállítását ellen, amiatt, hogy két esküdt állítólag magántársaságban a vádlott felmentése mellett nyilatkozott volna. Az incidens elsimításával az esküdtszék hozzálátott a vád és a védelem tanuinak a kihallgatásához, majd ítélethozatalra vonult vissza s félóra múlva kihirdette a döntést, mely szerint Haralambot felmenti a vád és következményei alól.

Németország diplomáciai tiltakozása

a Saarvidék határán történt francia csapatmozdulatok ellen

Rómába utazott a saarvidéki kormányzótanács elnöke

London, november 9.

A német kormány utasítást küldött párisi, londoni, római és brüsszeli nagykövetének, hogy

tiltakozzanak a francia csapatoknak a Saarvidéken való felhasználása ellen s újból fejték ki a német álláspontot ebben a kérdésben

Hösch londoni német nagykövet szerdán délelőtt kihallgatást is kért Simon külügyminiszteről, Sir Simon azonban nagy elfoglaltsága miatt nem fogadhatta. Tekintettel erre, Hösch csütörtökön délelőttre halasztotta látogatását s akkor nyújtotta át kormánya tiltakozását a Saarvidék határán történt francia csapatmozdulatok ellen.

Az antwerpeni Metropole című lap cikket közöl Augurtól, az ismert angol közírótól, aki rámutat arra, hogy

a francia csapatoknak a Saarvidéken való esetleges közbelépését az angol kormány véleményezése után határozták el.

Római jelentés szerint Knox, a saarvidéki népszövetségi kormányzótanács elnöke, az olasz fővárosba érkezett, hogy résztvegyen az Aloisi báró elnökletével ülésező népszövetségi Saar-bizottság munkájában, amely a problémáról való részletes jelentéstételben áll.

SAAR-VIDÉKI KATOLIKUS HANG A VISSZACSATLAKOZÁS MELLETT

Ugy látszik, hogy a franciák magatartása valóban azoknak a malmára hajtja a vizet, akik a Németországhoz való visszacsatlakozás mellett foglalnak állást. A Saarvidék jórészt katolikus lakossága eddig többségében a jelenlegi helyzet

fenntartása mellett nyilatkozott meg, most azonban a saarvidéki katolikus sajtóban is mind gyakoribbak a hangok a feltétlen visszacsatlakozás érdekében.

Saarbrückeni jelentés szerint a Landeszeitung, a katolikusok lapja, katolikus szempontból foglalkozva a Saar-kérdéssel, azt írja, hogy a szavazásban résztvevők végeredményben nem valamely meghatározott politikai irány, hanem Németország mellett tesznek majd hitvallást, ha a visszacsatlakozásra adják szavazatukat. A politikai feszültségek mulandók, de Németország örök.

— Mi Németországhoz tartozunk, — írja a lap — Németország multjához, jelenéhez, jövőjéhez, ahhoz a Németországhoz, amelynek trieri és speyeri püspökei a saarvidéki katolikusok ősi székbelvei.

Matuska részletesen elmondja, hogyan csinálta a merényletet

Az áldozatok hozzátartozói kórusban felzokogtak a tárgyalási teremben

A vádlott ragaszkodik ahhoz, hogy mindennek az a titokzatos Leó az oka

Budapest, november 9

Csütörtökön reggel néhány perccel 9 óra előtt nyitotta meg Márton elnök a tárgyalást, amelyen újra a biatorbágyi merénylet tisztázására szolgáló kérdéseket adott fel Matuska Szilveszternek.

Elnök: Ismerte-e pontosan a biatorbágyi völgyhid fölött átbogó vonatok menetrendjét?

Matuska: Körülbelül. Először egy személyvonat, utána egy gyorsvonat és végül a gyorsvonat haladt keresztül. A személyvonat és gyorsvonat áthaladása között 1 óra és 9 perc idő volt, míg a gyorsvonat 9 perc múlva már elhaladt a gyorsvonat után.

Matuska előadása közben levelet kézbesítettek Márton tanácselnöknek, aki előadás után bejelenti, hogy Donáth Gyula dr. egyetemi tanár, a törvényszéki orvosszakértők ellenőrzője tisztéről lemondott. A bíróság a lemondást tudomásul veszi és azonnal Gartner Pál dr. elmeorvosát nevezi ki Donáth professzor helyébe.

Matuska aztán elmondja, hogy miképpen hajtotta végre a merényletet. Előbújt rejtékhelyéből, kihurcolta a kunyhóból a pokolgép összeállításához szükséges vasesőveket, ekrazitpatronokat és drótvezetékeket. Az előkészületek éppen egy óra időt vettek igénybe. — Munkaközben kesztyűt viselt, mert nem akarta, hogy az ekrazit jellegzetes foltokat hagyjon a kezén. Amikor az ekrazitpatronokat elhelyezte a vasesővekben és felszerelte a gyújtócsokat, valamint a drótvezetékeket és a gyújtószerszemet használt zollstockot is összeállította. megírta a merénylet után a sinek mentén megtalált cédulát és azt — miután esős és szeles idő volt — kövekkel lenyomtatatta. Az elnök felszólítására készségesen rajzolja meg a robbantásnál használt pokolgép vázlatát. A további kérdésekre pedig kijelenti, neki teljesen közömbös volt, hogy milyen vonat ellen követt el merényletet, mert kényszer hatása alatt cselekedett.

Elnök: Ez a védekezése, Matuska?

Matuska: Ez a valódi tényállás, elnök ur.

Elnök: Megállapítom, — mondja Márton elnök —, hogy maga kifejezetten a gyorsvonat ellen akart merényletet elkövetni.

— Tagadom! — válaszolta eltökélten Matuska.

Márton elnök ezután azt fejté ki Matuskának, hogy hiába tagadja, mintha emberéletben nem akart volna kárt ten-

ni, mert hiszen a gyorsvonaton is voltak emberek. Összesen 11 vasutas volt ezen a szerelvényen. Azután pedig a következő kérdést intézi Matuskához:

— Miért éppen ilyen veszélyes terepet szemelt ki a robbantás színhelyéül?

Matuska: Itt van a lelkiényszer, elnök ur.

Elnök: Hiszen Leó nem is szólt közbe, hogy ott kövesse el a merényletet. Ő csak mindössze annyit kívánt magától, hogy hirneves ember legyen.

Matuska ezután elmondja, hogy rabolni nem akart a merénylet után. Amikor a robbanás megtörtént, 300 lépés

távolság volt a sinpártól és akkor vette észre a legnagyobb meglepetéssel, hogy az utasokkal zsúfolt gyorsvonat robbantotta fel.

Elnök: Milyen időtájban volt ez?

Matuska: Éjfélkor. Ez a sötét órája.

Zokogna mondja el, hogy a robbanás dőrejét nem is hallotta, csak a villanást látta. Azt is megjegyezte, hogy Leó parasztruhában ott bujkált a sinpár fölött húzódó hegyoldal bokrai között.

Elnök: Husból és vérből való volt?

Matuska: Én annak láttam.

Elnök: Hátha csősz volt?

Matuska: Én Leónak néztem.

Matuska kabarézik

Matuska még mindig sirt és könnyezve meséli tovább, hogy a mélységbe zuhant gyorsvonat körül hallotta, amiut egy kisgyermek keservesen sírdogál. Felszólitotta a jelenlévőket, hogy a kicsikét okvetlenül mentse meg. Neki egyébként az volt a szándéka, hogy szükség esetén revolverrel fékezi meg azokat, akik a halottakat és a sebesülteket fosztogatni akarják. Aztán arról mesél, hogy bicskával sebet ejtett az arcán és sárral kenté be magát, hogy őt is a szerencsétlenség áldozatának tartsák. Később elment a robbanás színhelyére és megsemmisítette a pokolgép maradványait. Akkor annyira rosszul lett, hogy ájultan esett össze. Az irtózatosszerű szerencsétlenség színhelyén levő embereknek azt a mesét fálalta fel, hogy ő is lezuhant a 24 méteres mélységbe.

Elnök: Miért mondta ezt?

Matuska: Hiszen nem mondhattam, hogy „attentäter” vagyok.

Elnök: Segített-e valaki magának a merénylet elkövetésében?

Matuska: Senki. Én „titkos attantä-

ter” vagyok, elnök ur.

Márton elnök több kérdést intéz a vádlotthoz, Matuska mindenikre megfelelő, majd hirtelen kiabolt:

— Elnök ur, nyugodtan állok itt, mint aki ítéletét várja. Méltóztassék a legszigorubb...

Nem folytathatja a drámai kitörést, mert Márton elnök könyörtelenül félbeszakítja és felolvassa azt a cédulát, amelyet Matuska a merénylet színhelyén hagyott és kövekkel rögzített, hogy a szél el ne fújja.

Elnök: Miért használta aláírásképpen ez a sbót, hogy „Fordító”?

Matuska: Csak nem írhattam azt, hogy Matuska Szilveszter!

Ezután elmondja, hogy miképpen távozott a biatorbágyi halálvölgyből, hogyan utazott Bécsbe és hogyan jelent meg előtte egy vendéglőben Leó szelleme. Bécsben aztán a lapokból elolvasta a biatorbágyi borzalmakról szóló tudósításokat.

Elnök: Tudja-e hányan haltak meg a maga merénylete miatt?

Zokognak az áldozatok hozzátartozói

Matuska a kérdésre nem válaszol, mire Márton elnök emelt hangon közli, hogy a merényletnek 24 emberélet esett áldozatul. Az áldozatok hozzátartozói, a kik megjelentek a tárgyalóteremben, ebben a pillanatban hangosan felzokognak. Márton elnök ekkor újra kérdést szegez Matuska mellé:

— Hát azt tudja-e, hányan sebesültek meg súlyosan?

Matuska erre a kérdésre sem válaszol, hanem lesütött fejjel, konokul hallgat.

Márton elnök erre bejelenti, hogy a lezuhant gyorsvonatban a 24 halottan

kivül 14 súlyos sebesülteket találtak.

Matuska ezután zavaros előadásban arra hivatkozik, hogy Trockij példáját akarta követni.

Elnök: Ismeri-e Trockij igazi nevét?

Matuska kijelenti, hogy nem ismeri, mire Márton elnök közli, hogy Trockij neve eredetileg Bronstein Leó volt. Matuska erre szinte diadalmasan kiáltja:

— Most már tudom, hogy a sötét dol-

gozott.

Márton elnök ismét rendreutasítja Matuskát, majd délutánra halasztja a tárgyalás folytatását.

Ujabb államtanács után

Lemondott a Doumergue-kormány

Meghiúsult az utolsó egyeztetési kísérlet is a miniszterelnök és a radikális miniszterek között

A francia belpolitika válságos ingadozása a jobb- és baloldal között
Flandin-t emlegetik Doumergue utódjaként

Páris, november 9.

Az alkotmánymódosítás problémája körül támadt kormányválság hosszas és izgalmas vajadás után csütörtök délelőtt formálisan is kitört.

Doumergue nemzeti kormányának bukása befejezett ténynek vált.

Hiábavalónak bizonyult minden közvetítés és egyeztetési kísérlet. Sem a miniszterelnök, sem a radikálisok nem engedtek álláspontjukból s így nem maradt más hátra, mint a szakítás. Az államreform kérdése, amelyet a jobboldal erőszakol, szétrobbantotta a nemzeti kormányt, holott erre Franciaországnak most éppoly nagy szüksége van, mint 1926-ban.

A harmadik köztársaság jelenlegi rendkívüli súlyos bel- és külpolitikai helyzetében a most kitört kormányválság tele van a következmények tömkelegével. A jobb- és baloldal, a fasizmus és demokrácia feszült izgatottságban néz egymással farkasszemmel s a nemzeti kormány bukása nemcsak hogy megismételheti a februári eseményeket, hanem végzetes társadalmi harcokhoz vezethet. Méginkább elmergesítheti azt a helyzetet, amelynek enyhítésére az államfő februárban Doumergue-t és a nemzeti kormányt hívta az ország élére.

A megoldás a politikai erőviszonyok bonyolultsága miatt igen nehéz. A parlament legerősebb csoportja a Herriot vezetéke alatt álló radikális párt, amely most élére került a parlamentáris demokráciát védelmező tábornak, a jobboldallal szemben, amely viszont az alkotmánymódosítás révén a diktatura vizeire akarja irányítani a francia állam hajóját is. A jobboldal meg akarja törni a parlament erejét s megfosztani a tisztviselőket a sztrájk jogától. A két rendszer közötti harc most elhatározó szakaszába lépett s a jobb- és baloldal kiéleződött ellentétei valósággal polgárháborús veszélyeket rejtenek magukban. Nagy kérdés, hogy sikerül-e fenntartani a nemzeti kormány eszméjét, avagy ennek helyébe olyan kormány-együttest állítanak, amely kellő tekintéllyel és parlamentáris demokratikus támasszal bír a helyzet urálására. Mert ha a visszalépett Doumergue kormányt jobboldali színezetű kabinet váltja fel, amelyből a radikálisok kimaradnak s ez a kormány puccszerűen próbálja meg kieroszakolni az alkotmány módosítást, úgy a harc könnyen ismét az utcára helyeződhetik át a szétrombolt parlamenti keretből.

A mostani francia kormányválságnak ennél fogva döntő hatása lehet a nemzetközi helyzetre is.

MEGHIUSUL AZ UTOLSÓ KÖZVETÍTÉSI KISÉRLET

Noha a Doumergue-kormányt — amint megírtuk — már tegnap bukottnak tekintették, a kormány hívei nem adtak fel minden reményt a radikálisokkal való megegyezés lehetőségére nézve. Parlamenti körökben úgy tudták, hogy Marchandean radikális belügyminiszter szerdán este még egy utolsó, döntő kísérletet tesz az ellentétek kiegyenlítésére.

Ugyanekkor Doumergue miniszterelnök környezetében az újságíróknak kijelentették, hogy a miniszterelnök hajthatatlan s nem hajlandó engedményt tenni sem a pótköltségvetési meghatalmazás kérdésében, sem pedig az alkotmánymódosításnak a képviselőház feloszlását illető rendelkezése tekintetében.

A szenátusban a hangulat kezdett a nemzeti egység fenntartása mellett alakulni. Ezzel párhuzamosan a centrumot képező demokrata szövetség képviselői határozatilag bizalmukról biztosították Doumergue miniszterelnököt. Az esti

órákban Germain-Martin pénzügyminiszter ellenjegyezte a 3 hónapi költségvetési pótmeghatalmazásról szóló törvényjavaslatot, amivel egyrészt rácsfolt a lemondási szándékáról elterjedt hírekre, másrészt pedig mintegy bizonyítékát adta annak, hogy a kormány a radikális miniszterek magatartása ellenére sem gondol a távozásra. Egyébként éppen Germain-Martin pénzügyminiszter kérte fel Marchandean a közvetítésre olyan értelemben, hogy a radikálisok a költségvetési pótmeghatalmazás kérdésében adjanak szabad kezet a szakminisztereknek. Illy módon elkerülhető lenne a kormányból való kilépésük és a kormány csütörtökön délután egységesen léphetne a

képviselőház elé.

A radikális párt parlamenti csoportja szerdán este újabb értekezletet tartott és letárgyalta Marchandean közvetítő javaslatát. Hosszas vita után a csoport úgy határozott, hogy továbbra is fenntartja keddi esti elutasító határozatát. Ilyenformán minden kiegyeztetési kísérlet fiascoval végződött. Az értekezlet után Herriot kijelentette, hogy ő bátor és elszánt híve volt a pártközi békének és nemzeti kormánynak, de ezt egymagában nem valósíthatja meg.

A radikális párti értekezlet újabb merev állásfoglalásának hírére Doumergue miniszterelnök kijelentette, hogy ha miniszterei cserbenhagyják, ő már nem is jele-

Flandin az új francia miniszterelnök

Legújabb jelentés szerint Lebrun elnök Doumergue, Bouisson és Laval visszautasítása után Flandint kérte fel az új kormány megalakítására s Flandin a megbízást elfogadta. Hírek szerint Doumergue kérte Flandint, hogy ne utasítsa vissza a köztársasági elnök bizalmát. A designált miniszterelnök egyébként a nemzeti egységkormány munkaügyi minisztere volt és elnöke a demokrata szövetségnek.

Doumergue a lemondás után kiáltványban kérte a francia népet, őrizze meg nyugalmát, őrizze meg nyugalmát, mert csak így lehet megoldani a válságot. Az izgalom egész Párisban igen nagy. A hatóságok már a déli órákban gépfegyveres osztagokat vezényeltek ki a főbb utvonalakra, hogy az esetleges tüntetéseknek elejét vegyék.

Gáz után kutattak és:

1000 méter mélységben kőszénét találtak a Mezőségen

Marosvásárhely, november 9

Érdekes és gazdasági szempontból minden tekintetben nagyjelentőségű felfedezésre bukkantak a mezősegi Pagocsa község határában, ahol egy magántársaság már hosszab bídó óta gáz után kutat. Egy gázkut furása közben a munkálatot irányító mérnökök

észrevették, hogy a mintegy 1000 méter mélységben járó furókészülék kőszéndarabkákat vet a felszínre.

Azonnal szakértőket hívtak ki a hely-

színre, akik megállapították, hogy 40 centiméteres szénrétegről van szó, melynek, a jelek szerint, vastagabb ágazatai is vannak.

A furást tovább folytatják, most ugyanis petróleum után kutatnak s a kőolaj kiterését napról-napra várják.

A felfedezés az egész vidéken nagy szenzációt keltett. Ha valóra válnak a szakértői jóslatok, úgy a Mezőség egy csapásra az ország leggazdagabb vidékeinek sorába kerül.

NEM BUKOTT NAGYOT UPTON SINCLAIR,

csak másfél-száz ezer szavazat hiányzott ahhoz, hogy Kalifornia kormányzója legyen

New York, november 9.

Az amerikai képviselő- és kormányzóválasztások végleges eredménye még most sem ismeretes ugyan, de a kormányon levő demokratapárt nagy győzelme máris teljesen kétségtelen. Az eddigi adatok



szerint a demokraták 208 képviselői mandátumot szereztek, míg a köztársasági párt csak 52-öt. A kisebb pártok 4 mandátumot kaptak.

A szenátoroknak ez alkalommal csak egyharmadrészt választották újra. A 35

választásra került szenátusi mandátumból eddig még 12-nek a sorsa ismeretlen. A többi közül 18-at szereztek meg a demokraták, 3-at a köztársaságiak és 2-öt más párt.

Az újabb jelentések szerint Upton Sinclairnek, a világhírű baloldali írónak a kaliforniai kormányzóválasztáson szenvedett veresége korántsem olyan nagy, mint ahogyan eleinte látszott.

Upton Sinclair 504 ezer 206 szavazatot kapott Merriamnak, a hivatalos jelöltnek 629 ezer 618 szavazatával szemben. Szem előtt tartva azt a körülményt, hogy a nagytőke óriási összegeket áldozott Sinclair megbuktatására, az általa elért eredmény igen számottevő és nemcsak népszerűségét mutatja, hanem azt is, hogy Kalifornia választótőmegei rokon-szenveznek a szocialista elgondolásokkal. A kiváló baloldali író programja, a nevezetes „EPIC” (Legyen vége a szegénységnek Kaliforniában) tudvalevőleg szocialista elveken alapult és igen gyökeres megoldását tartalmazta a munkanélküliség megszüntetésének. Hogy ebben a vonatkozásban Upton Sinclair programja kitűnő volt, azt még ellenfelei is kénytelenek voltak elismerni.

nik meg csütörtökön délután a parlamentben, hanem benyújtja lemondását.

A DÖNTŐ ÁLLAMTANÁCS

Csütörtökön délelőtt 10 órakor az Elyseében Lebrun köztársasági elnök elnökletével újabb államtanács ült össze, amely — amint előrelátható volt — meghozta a döntést. A kormány tagjai között a köztársasági elnöknek sem sikerült megegyezést létrehoznia s a hat radikális miniszter közül három: Herriot, Berthaud és Queuille visszavonhatatlanul bejelentette lemondását.

Ezután Doumergue miniszterelnök egy ideig tanácskozott kormánya többi tagjával, majd bejelentette, hogy kénytelen benyújtani az egész kormány lemondását.

Lebrun elnök tudomásul vette a kormány lemondását s köszönetét fejezve ki a kabinet minden egyes tagjának nemes és értékes szolgálataikért, felkérte őket, hogy az új kormány megalakulásáig vezessék tovább az ügyeket. A kormány lemondását Doumergue miniszterelnök déli fél 1 órakor közölte végleges formában Lebrun elnökkel. Ezt a bejelentést egyóra hosszabb tartó újabb tanácskozás előzte meg.

A köztársasági elnök a délutáni órákban máris megkezdte a tanácskozásokat a kormányválság megoldására. Politikai körökben egyelőre azt hiszik, hogy első sorban Flandin vagy Laval kap megbízást az új kormány megalakítására.

MATUSKA

a délutáni tárgyaláson is folyton Leót és a sátánt emlegette

Budapest, november 9.

A Matuska-per csütörtök délutáni tárgyalásán a merénylő újra egész sereget „Leó”-val dobált. Kijelentette, hogy Trockijt Leó választotta példaképül, neki más eszményképe volt. Támogatást sehonnan sem kapott, most is ingyen védőügyvédek vannak. Egyébként az egész délutáni tárgyalás folyamán Leót és a sátánt emlegette.

Mihály nagyvajda születésnapja

Bukarest, november 9.

Tatarescu miniszterelnök csütörtökön délelőtt Színájába utazott, hogy szerencsekívánatait fejezze ki Mihály nagyvajdának nevenapja alkalmából és átadja ajándékait. A miniszterelnök néhány nappal ezelőtt megkérdezte a trónörökösöt, milyen ajándékot szeretne magának, mire Mihály nagyvajda azt válaszolta, hogy magának nem kíván semmit, hanem ehelyett 14 osztálytársának szeretne 1-1 fényképezőgépet. Tatarescu eleget tett ennek az óhajnak.

Október 18-án lesz a brassói iparkamara sepsiszentgyörgyi kiszállása

Brassó, november 9.

A brassói kereskedelmi és iparkamara vezetősége elhatározta, hogy Sepsiszentgyörgyön nagygyűlésre hívja meg a háromszéki megyei kereskedőket és iparosokat. A gyűlés időpontját november 18-ra már meg is állapították. A brassói kamara vezetőségéből ifj. Heshaimer Adolf elnök, Bediteanu Vasile alelnök, Gologan V. dr. és Tandler Emil dr. főtitkárok mennek ki az Erdélyi Kereskedők Egyesületének megbízottjaival együtt s előadásokat tartanak a kereskedők és iparosok időszerű kérdéseiről. A kamara vezetősége ezúton is kéri a háromszéki megyei kereskedőit és iparosait, hogy a nagyfontosságú értekezleten, amely 18-án délelőtt 10 órakor kezdődik a Kereskedő Testület ülterületi helyiségeiben, mindnyájan jelenjenek meg.

„A nemzet napszámosai...”

Két magyar tanító elárvereztette a szentimrei református templomot és az iskolákat

Harmincöt református gyereket a csendőrök kísérték át az állami iskolába
Veszélyben a felekezeti iskola sorsa — Szörnyűségekkel
teli pereskedés az egyház és a két
református tanító között

Szentimre, november 9.

Ha valaki el akarja érni a legújabb erdélyi kisebbségi borzalom színhelyét, Szentimre községet, Nagyváradtól Margitta felé kell utaznia. Borzalmas gödörrel kicsipkézett országuton és először Szalárdra s onnan lehet Szentimrere menni. A lilomos királyfíró elnevezett szintizta magyar falu határában omladozik Adorján vára, amelynek öreg tégláiból nemrégén építettek román templomot

Szalárdon. Hogy minden nevezetességét az olvasó elé tárjuk ennek a remekszép magyar falunak, meg kell még írunk azt is, hogy itt terem talán a legjobb bor Biharmegyében és hogy itt akarja két református magyar tanító megőlni a református elemi iskolát. Ennek a borzalomnak a leírásához fogunk és erre céloztunk cikkünk legelején.

A két református tanítónak redukálják a fizetését

A szentimrei reformátusok — tisztafejű, dolgozó, okos nép — pár évvel ezelőtt két tanítót választottak két iskolájuk élére. Tóth Miklós és Tóth Béla a két tanító, akik Szalacsról — szilágy megyei község — kerültek el oktatni a szentimrei nebulókat. A két tanítónak 6—6 ezer lej fizetése volt, azonkívül 36 katasztrális hold egyházi föld jövedelme is őket illette. A két tanító fizetésemelést kért és tekintettel arra, hogy meg voltak elégedve működésükkel, a presbitérium felfelé emelte a fizetésüket 24—24 ezer lejre. Akkor, amikor ez a fizetés emelés történt, 1300—2400 lej volt a buza ára. A fizetésemelést megadó presbitérium azonban kikötötte irásba, hogy csak addig kapják ezt a magasabb fizetést, amíg a mezőgazdasági termékek ára ilyen magas lesz.

Amikor azután a terményárak katasztrofálisan zuhanni kezdtek s úgy az állami, mint a magántisztviselőknél jött az

áldozati adó, a fizetéscsökkentés a szentimrei presbitérium is 4—4 ezer lejjel lecsökkentette a fizetését a két tanítónak. Jött a válság még élesebb hullámverése, nem is kapták rendesen a tanítók a fizetést, zúgolódni kezdtek, majd egy szép napon

perit indítottak a szentimrei református egyház ellen az illetékes székhelyi bíróságnál.

A két református tanító itt követte el az első helytelen lépést, mert az autonóm református egyháznak van illetékes egyházi bírósága, amelynek egyedül lett volna joga dönteni ebben a kérdésben. Figyelmeztették is a két tanítót, vonják vissza a pert a világi bíróságtól és kérjenek jogorvoslatot a felettük egyedül illetékes egyházi bíróságtól.

Nem tudta senki miért nem hallgatott a jó észra a két református tanító és miért nem akarta a pert visszavonni. Most már kiderült ennek is az oka...

Elárverezik a két tanító elmaradt fizetéséért a református templomot, az iskolákat, az egyház összes értékeit

A székhelyi bíróság megítélte a két tanító követelését — huszonegyévesen elmaradt fizetését, majd gyorsan ki is tüzték az árverést. Amire még nem volt példa,

árverést tüzték ki a szentimrei református templomra, a két iskolára, a 36 katasztrális hold egyházi földre.

Jöttek is árverési hírnékek Székelyhídról, meg máshonnan is, de nem volt sikerük. A derék szentimrei magyarok megvásárolták 100 ezer lejen felüli összegért az összes árverésre ítélt ingatlanokat, az ősrégi templomot is...

Olyan volt a falu hosszú hetekig, mint a megbolygatott méhkas: soha senki nem merte volna feltételezni, hogy református magyar tanítók erre legyenek képesek. Azt a templomot akarták elárvereztetni, ahol az ő orgonakiséretük mellett szárnyalt az ének az ég felé, azt az iskolát akarták dobraveretni, ahol sok száz gyerekek a kultúra, a tudás első morzsáit adogatták. El voltak szörnyülködve az emberek és nem értették, nem tudták megérteni, hogy erre is képesek legyenek emberek, tanítók, magyarok.

A református egyház a székhelyi járásbíróság ítélete ellen fellebbezéssel élt a nagyváradi törvényszékhez.

A törvényszék megsemmisítette a kitérőt és végre is hajtott árverést s megállapította, hogy a székhelyi járásbíróság illetéktelenül avatkozott az ügybe, mert a törvények szerint az elismert református egyház főhatósága lett volna hivatott dönteni a két református tanító ügyében.

A törvényszék eme döntése után minden-

ki jogosan hihette, hogy éles fordulatot vesz a hajsza és a Tóth-fivérek végre eszükre térnek. Nem ez történt...

Az egyházi főhatóság azonnali hatállyal felfüggesztette állásából Tóth Miklóst és Tóth Bélát. De jött az állam, jött az iskolai hatóságok vezetője és mindenki elszörnyülködésére a két tanítót, akik ilyen nagyot vétettek az iskolát fenntartó egyházi főhatóság ellen, visszahelyezték állásaikba.

A rémregény még korántsem ért véget. Azóta inspektorjárás van Szentimrén. Jönnek a tanügyi inspektorok, akik mindenben a két tanítónak adnak igazat. Jön a csendőrség és a tanítók pártjára áll. Ott áll a szentimrei református egyház egyedül a nagy viharban és senki sincs, aki rendet teremtené.

Mert még annyi történt, hogy a szentimrei református egyház a törvények legszigorúbb betartása mellett meghirdette a Tóth-fivérek felfüggesztésével megüresült két tanítói állást. Be is töltötték a két állást Szabó Dániel és Péteri Béláné személyében. Az ideai tanév megkezdésétől jóval megérkezett a községbe a két megválasztott tanító, de a felfüggesztett Tóth-fivérek nem adták át a tanítói lakást. A két törvényesen megválasztott tanító most bérelt lakásban lakik a két felfüggesztett tanító pedig a tanítói lakásban. Ugy a Tóth-fivérek, mint a törvényesen megválasztott másik két tanító a tanév megkezdése előtt hozzá fogtak a beiratáshoz. A Tóth-fivéreknek semmi szín alatt nem volt joguk felvenni gyerekeket a református elemi iskolába, de mégis felvettek, ők is, meg a törvényesen kinevezett tanítók is.

A minap a szentimrei csendőrség megjelent a református iskolában és átkísérték az állami iskolába azt a 30—35 gyereket, akik a Tóth-fivéreknek íratkoztak be a református elemi iskolába. Hogy milyen joggal tették ezt meg a csendőrök, miféle törvény van erre, azt nem tudja senki.

A REFORMÁTUS ELEMI ISKOLÁNAK NINCS ELEGENDŐ SZÁMU NÖVENDEKE

A kis gyermekek átvonulása az állami iskolába soha el nem muló emléket hagyott a szentimreiek lelkében. Gyerekek, ártatlan csöppségek, csendőrgyűrűben...

De most már világosan látszik, mit is akartak a Tóth-fivérek: tudja ezt most már a szentimrei egyház, minden kis gyerek a faluban...

Azt mondják, hogy a Tóth-fivérek édes anyja román nő s talán a nyelvvizsgák hatása alatt a két Tóth-fivérben is felébredt az édesanyjuk vére és románok akarnak lenni. Nem lehet kifogásunk ellene, ha valaki le akar szakadni az erdélyi magyar kisebbség ezer sebből vérző testéről.

De hagyják békén a református iskolát, a református templomot, ne ezeknek a romjain akarjanak kenyeret biztosítani maguknak.

Ha a Tóth-fivérek elképzelése sikerül, talán meg is kezdtek volna a szentimrei református templom és iskola lebontását, vagy a legjobb esetben magtárt rendeztek volna be benne...

Az elemi oktatásról szóló törvény világosan kimondja, hogy hány növendék szükséges ahhoz, hogy az egyház iskolafenntartáshoz kérjen jogot. A törvény szerint 30—35 gyerek szükséges, hogy felekezeti iskola fenntartó legyen. Már pe-

A Székelyföldön újra „hatósági segédlettel” terjesztenek egy bukaresti lapot

Meddig türik még az ilyen szélhámoskodásokat, amelyek befeketítik még a tiszta román törekvéseket is

Csikszereda, november 9.

A székelyföldi „gyarmat”-nak újra kellemetlen hivatalos vendégei vannak. Gépkocsival járó vendégek, tehát urak, sőt nagyurak, mert — a hatás kedvéért — egyenruhás finác van a kíséretükben, az „expedíció” vezetőjét pedig egymás között „inspektor ur”-nak tisztelik. A Székelyföldön ismerik már az ilyen kegyetlenül csinos és kegyetlenül galád expedíciókat. Tudják, hogy pénz kell nekik. Valamilyen cimen, bármilyen cimen, de pénz kell nekik.

Az utóbbi időben ez a pényszerzési kitérő állandósult a lapelfizetési cím és ürügy mellett. Ezuttal is erről van szó. Az egyenruhás finác és az „inspektor ur” a „Garda Financiară” című lapot árulgatják. Azt hangoztatják s talán nem is alaptalanul, hogy „némi kellemetlenségek elkerülése érdekében, amiket a zöld finác egyenruha zudíthat az érdekeltek nyakába, tanácsos előfizetni a lapra”.

Nemrégiben az egyik betegségyógyító központ „föcllenőre” alapított lapot a Székelyföldön. Sikeresen gyűjtötte az előfizetőket. Néhány lap érkezett is, aztán több nem jött. Valamivel később a „Financiară” című bukaresti folyóiratot terjesztették így, hatósági segédlettel. Egy-egy számot küldtek is az „előfizetőknek”, akikből közel 100 ezer lejt vittek el összesen. Aztán megszűnt

a lap, legalább is ez a híre, mióta több szám nem érkezik.

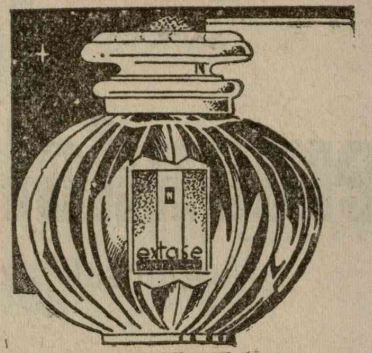
Az akkori panaszokra a vármegyei prefektusok azzal válaszoltak, hogy „szélhámosok dolgoznak így”, fel kell jelenteni őket. Feljelentések történtek is, de mindig csak későn, amikor a pénz már elgépkecsizik már az „inspektor ur” és hivatalos kísérete a szomszédos megyébe, ahol kezdődik újra az egész. Nehéz elbánni ezekkel a hivatalos segédlettel dolgozó „szélhámosok”-kal. Hiszen, elvégre az sem lehetetlen, hogy valóban „inspektor ur” a valódi címük is. Annál fájdalmasabb és szegyegetlenebb, hogy szélhámoskodnak. Mert szélhámosok ezek, a román hazafiasság üdoritő szélhámosai, akik végzetesen befeketítik a rendes és elfogadható román törekvéseket is.

Csodálkozunk nagyon, hogy a hatóságok még mindig türik ezt.

Magyar miniszterek bécsi útja

Bécs, november 9.

Kállay Tibor magyar földművelésügyi és Fabiny kereskedelemügyi miniszter néhány magasállású miniszteri tisztviselő kíséretében csütörtökön délelőtt Bécsbe utazott. A két magyar miniszter bécsi utazásának célja az, hogy a Magyarországot és Ausztriát érintő kereskedelmi kérdéseket megtárgyalják.



KÖLNIVIZ

extase

EGY TÖKÉLETES
KESZÍTMÉNY
GYÖNYÖRŰ
KIALLÍTASBAN

PARFÜMERIE

NORTIER

dig Szentimrén, azok után, hogy 35 gyereket átvittek a Tóth-fivérek meg a csendőrök az állami iskolába, nincs meg a törvényben előírt számú gyerek. Így tehát...

SEGÍTSÉG...

Beszéltünk a presbiterekkel, beszélünk emberekkel a faluban, akik szédülve állnak az események sodrában és nem tudják mi lesz most a régi, soha sem lstennek, sem embernek, sem az államnak nem vétő református iskolájukkal. Nem tudják mit akar majdnem minden héten a tanügyi inspektor a faluban, mit sütnék, mit készítenek újból elő a Tóth-fivérekkel, meg az ugyancsak református vallásu állami iskolai igazgatóval, Dobos Sándorral. Mert, hogy valami készül, azt érzik az egyszerű emberek, akiknek már annyi jogot sem ad az állam, hogy ősi vallásuk iskolájában taníttathassák gyermekeiket...

A tanügyi hatóságok süketen állnak az ügyvel szemben, mindenkitől elhagyatva vivja harcát a szintizta református falu két református tanítójával és a tanügyi hatóságokkal...

(b. gy.)

Leendő anyáknak kellő figyelmet kell fordítani arra, hogy béli működésük rendben legyen, ami legegyszerűbben a régóta közzismert természetes „Ferenc József” keserűvíz használata által — reggel, éhgyomorra egy fél pohárral — érhető el.

Ghibu tanár ismét jelentkezik

Ujabb roham készül a Státus ellen?

Vita indult a konkordátum körül — Parlament elé kell terjeszteni az 1931-iki vatikáni egyességet?

Az egészségügyi minisztérium felügyelete alá helyezik az összes kórházakat és népjóléti intézményeket

Allamilag fogják támogatni a falvakban megtelepedő orvosokat

Bukarest, november 9.

Az erdélyi római katolikus státus ügye a nagyszebeni orthodox kongresszuson elhangzott beszédek következtében, amint egyik előző számunkban jeleztük már, azon az uton van, hogy a multban lezajlott és az egyházra nézve nagy veszteségekkel zárult hadjáratok után ismét anyagot szolgáltatson egy újabb nyilvános vitának. A mozgalom hátterében többek között Onisifor Ghibu egyetemi tanár jól ismert figuráját is föl lehet fedezni, aki ugyálszik, nem nyugodott bele a Jorga-kormány idején szenvedett vereségébe s most a kérdést újlag napirendre akarja tüzetni, nyilvánvalóan azzal a céllal, hogy az erdélyi római katolikus egyház vagyoni helyzetében olyan változásokat idézzon elő, melyek megjelénének az ő éppen eléggé ismert egyház-jogi elképzeléseinek.

A római katolikus egyház köz- és kánonjogi helyzetét a konkordátum világosan meghatározza. A 9-ik szakasz, amely körül most vita keletkezett, felsorolja azokat az egyházi szervezeteket, melyek jogi személyiséggel bírnak s az állam ugyanakkor biztosítékot vállal vagyoniállományuk tiszteletbentartására.

1928. július 20-án levélváltás történik a Szentisk és a román kormány között, melynek során a kormány kéri, a Vatikán pedig tudomásul veszi, hogy a 9-ik szakaszban felsorolt egyházi szervezeteken kívül más szervezet ne kaphasson jogi személyiséget s ennek megfelelően vagyonnal se rendelkezhesék.

Ennek dacára a konkordátum 9-ik szakasza több félreértésre adott alkalmat. Így jött létre a Jorga-kormány idején egy újabb egyesség, amit az állam megbízásából Pop Valér akkori igazságügyminiszter írt alá. Hogy pontosan mit tartalmazott a megállapodás, arról a nagyközönség, sajnos, nem szerzett tudomást. A jelen szerint azonban az erdélyi katolikus státusról lehetett szó, mert a támadások éle

ez ellen az egyesség ellen irányul s a katolikusellenes akció bajnokai állandóan azt hangoztatják, hogy Pop Valér az állam és a nemzeti egyház érdekeire hátrányos szerződést írt alá.

Ugyanakkor arra az álláspontra helyezkednek, hogy az újabb keletű szerződés nem tekinthető a konkordátum kiegészítő részének s így az alkotmány értelmében parlament elé kell terjeszteni, ratifikálás végett.

Ezzel nagy vonalakban vissza is adtuk a mozgalom irányítónak gondolatmenetét. Látszólag tehát csak formalitásról van szó, az ügy lényegében azonban súlyos aggodalmakra adhat okot, tekintve a mai kisebbségellenes közhangulatot, amivel előreláthatólag a parlamentnek sem lesz bátorsága szembeszállani, ha a kormány, különböző befolyásokra, a ratifikálás mellett döntene.

A Curenul mai számában a következőket írja: — Világos, hogy az erdélyi római katolikus státusra nem vonatkozik a konkordátum 9-ik szakasza. Az utólagos megállapodás tehát a konkordátumtól függetlenül jött létre s így azt — egyesek szerint — a parlamentnek kell érvényesítenie.

A lap úgy vélekedik, hogy a földművelésügyi minisztériumban (?) kell keresni az okokat, melyek az erdélyi római katolikus egyházat arra késztetik, hogy a konkordátum szerződésének tekintsék a státus intézményére vonatkozó intézkedéseket.

*

Diplomáciai okiratokról lévén szó, az ügyet minden részében nem ismerhetjük. Eppen ezért szükséges volna, hogy a katolikus egyház illetékes vezető férfiai, elsősorban pedig a státus világi elnöke, felvilágosítsák az erdélyi magyar közönséget: mi készül itten és milyen intézkedések történtek az egyház ellen vezetett újabb roham kivédése érdekében.

RENDELETTÖRVÉNY AZ EGÉSZSÉGÜGYI MINISZTERIUM HATÁSKÖRÉNEK KITERJESZTÉSÉRŐL

A szerda esti minisztertanács a késő éjszakai órákban ért véget. A kiadott hivatalos kommuniké szerint a kormány elhatározta, hogy rendeltettörvényrel az egészségügyi minisztérium hatáskörébe utalja

az ország valamennyi egészségügyi és népjóléti intézményét, melyek fölött a minisztérium irányítási és ellenőrzési jogot gyakorol.

Hasonlóképpen minden megyei és községi kórház az egészségügyi minisztérium felügyelete alá fog tartozni. A főtitviselők alkalmazása és javadalmazása az egészségügyi törvény rendelkezései értelmében történik. Az orvosi állásokat pályázat után töltik be.

Az Adeverul úgy tudja, hogy a kormány

magává tette Costinescu miniszter indítványát, mely szerint ezentul államilag fogják támogatni a falvakban megtelepedő orvosokat.

Arról van szó, hogy az ország egészségügyi helyzetének megjavítása érdekében havonta 2 ezer lej fizetést folyósítanak minden olyan orvosnak, aki faluhelyen nyitna rendelőt.

A minisztertanács — a lap szerint — megbízta Costinescu egészségügyi minisztert, hogy ebben az értelemben törvényjavaslatot készítsen, melyet még az őszi ülésszak folyamán benyújtának a parlamenthez.

"VESZEDELMEK ELJÁRAS"

A kormány kebelében napok óta tanácskozások folynak a közszolgálatok leegyszerűsítésének és összpontosításának a kérdéséről. A reformtervezet elkészítésével, mint tudjuk,

Óriási forgalom és áremelkedés a newyorki tőzsdén

Newyork, november 9.

Roosevelt óriási győzelme példátlan izgalmat keltett a newyorki tőzsdén. A forgalom és az árak ugrásszerűen emelkedtek. A forgalom darabszámszerűen meghaladta az egymilliót, egyes papírok nál 3-4 dolláros emelkedés is volt. A gabonárák is emelkednek.

A lapokban közölt számösszehasonlítások szerint a demokrata párt sohasem ért el ilyen többséget.

Jávor Pál mintáira...

Szücs László operaénekes is fájdalomdíjat fizetett a pofozkodásért

A bántalmazott színházi szabó is visszavonta panaszát

Budapest, november 9.

Az újpesti járásbíróság csütörtökön délelőtt kezdte meg annak az ügynek a tárgyalását, amely a Szücs László operaénekes által bántalmazott Karlinszky Ernő színházi szabó feljelentésére meg-

indult. Ugyanugy, mint Jávor Pál pörében, a felperes ügyvédje ezen a tárgyaláson is bejelentette, hogy a panaszt visszavonja, mert ügyfele időközben kiegyezett az operaénekesrel.

Erre a bejelentésre a járásbíró az eljárást megszüntette.

Felfüggesztették Szászváros egyik főtitviselőjét

Még nem lehet tudni, hogy mi rejlik a háttérben, de lemondott az egész városi tanács is

Szászváros, november 9.

A szászvárosi polgárságot egymás után érik a meglepetések. Miocu Romulus dr. megyefőnök váratlanul hivatalos vizsgálatot tartott a városházán s a vizsgálat eredménye Gojka Lajos dr. városi főtitviselő felfüggesztése és fegyelmi bizottság elé való utalása lett. Dr. Gojka szász nemzetiségű s talán emiatt is támadták erősen egy ottani román újsáíró közlései nyomán a román lapok.

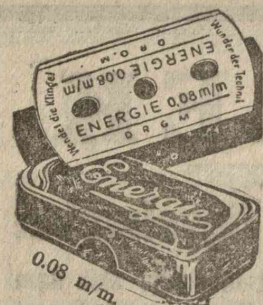
Fokozódott a polgárság meglepetése akkor, amikor a városi időközi bizottság, amelynek Radu Izidor dr. országgyűlési képviselő is tagja, hirtelen benyújtotta lemondását, amit a megyefőnök el is fogadott. Az időközi bizottság védelmébe vette dr. Gojka dr.-t s talán ez az oka a lemondásnak is, bár ebben a pillanatban még titok, hogy milyen rejtett erők

dolgoznak a megyefőnök intézkedései és az időközi bizottság hirtelen visszavonulása mögött.

Miocu megyefőnök egyébként gondoskodott már az új időközi bizottságról is. Elnöknek Secerea rendőrfőnök fiát nevezette ki. A magyarságot az új tanácsban Sebestyén Árpád dr. volt járásbíró képviseli. A nemzeti-parasztpárt, amely a városban meglehetősen erős, a válsággal kapcsolatban újra nyomatékosan követeli a választás kiírását s ehhez a követeléshez csatlakozott a két kisebbségi párt is.

A LEJ KÜLFÖLDÖN

Budapest 342-346, Berlin 46.83-47.01, Prága 17.87.5-18.17.5, London 500, Bécs 295-299.



Az összes borotvapengék közt

legjobb minőségű az

ENERGIE BOROTVAPENGE

Kapható mindenütt.

EGYEDÁRUSÍTÓ:

E. MALANUD Bukarest, Str. Udricani 12

Pop Valér tárcanélküli minisztert bizta meg a kormány, aki a megbeszélések során közölte miniszter társával az újraszervezésre vonatkozó jogi és gyakorlati elképzeléseit. Hírek szerint az új reform 7 rangosztályt állít fel, kivéve a szakértőket, akik nem foglalnak majd helyet a közigazgatási tisztviselőállományban. A fizetések egységesítését egyelőre elhalasztották. Pop Valér reméli, hogy a reformmal jelentős megtakarításokat érhetnek el a költségvetésben.

Az Adeverul élesen szembefordult a tisztviselőbocsátások módja ellen. A törvényes intézkedést — szerinte — veszedelmes eljárással helyettesítették, amikor a minisztertanács felhatalmazta a minisztereket, hogy személyes belátásuk szerint alkalmazhassák hatáskörükben a rendeltettörvényt.

— A törvény alkalmazásáról, jogról és igazságról nem lehet beszélni — írja a lap, — amikor az a benyomás lett a döntő tényező, amit az illető tisztviselő gyakorolt a miniszterre. A következmények borzalmasok lesznek és súlyos felelősséget vonnak maguk után.

30 millió lejbe fog kerülni a giurgiui komp-híd

Bukarest, november 9.

Titulescu szófiai látogatásának eredményeképpen Giurgiui és Ruszcsuk között gőzkompot építenek, mely vonatok szállítására is alkalmas lesz. A megegyezés már létre is jött a két ország között, úgyhogy még ebben az évben hozzálatnak a komp felépítéséhez, melynek vasalkatrészeit egy romániai nehézipari vállalat fogja szállítani.

Szakértők véleménye szerint az uszóhíd három hónap alatt elkészülhet és hozzávetőlegesen 30 millió lejbe fog kerülni.

Mereuta, az államvasutak vezérigazgatója ma nyilatkozott a tervről, rámutatott annak a körülménynek nagy gazdasági jelentőségére, hogy a Duna közlekedési szempontból megszünnik választóvonal lenni a két ország között.

Vársó Románián keresztül közvetlen kapcsolatot nyert Szófiával, másfelől pedig úgy Bulgária, mint Románia és a szomszédos államok kelet, illetve nyugat felé irányuló forgalmukat nem lesznek kénytelenek kerülni ural lebonyolítani.

— Akinek a szív működése rendetlen, ugyisintén az, akinél a vérnyomás emelkedésnek tünetei mutatkoznak, úgy érhet el erőlködés nélkül megfelelő könnyű székélést, ha reggel éhgyomorra egy kis pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet iszik. Szív szakorvosok már régen megállapították, hogy a Ferenc József víz szívbíllentyűhibáknál és szívelvezési zavaroknál is enyhén, biztosan és mindig kellemesen hat.

Botrányos verekedés a nemzeti-parasztpárt fővárosi klubjában

Bukarest, november 9.

Zajos politikai botrány játszódott le csütörtök délután a nemzeti-parasztpárt központi klubjában. Délután 4 órai kezdettel itt kellett végbemenni a fővárosi Zöld-kerületbeli tagozat elnökválasztásának. A tagozati elnökségre az Anghelescu volt bankkormányzó által támogatott Algiu és Vladescu ügyvéd, volt lupista pályázott.

A bejáratnál és az udvarban parázs verekedés fejlődött ki a két jelölt hívei között, a melynek mindkét oldalon számos sebesültje volt. A közelharc általános szitkozódás és ordítás közben zajlott le. A választás vezetésével megbízott Madgearu főtitkár kénytelen volt karhatalom segítségért folyamodni.

HIREK

Előfizetőink figyelmébe!

Mindazon előfizetőinknek, akik nem helyi pénzbeszedő útján szoktak fizetni és előfizetésük 1. hó 15-én lejár, a mai napon postautalványt küldtünk ki. Nagyon kérjük az illető előfizetőinket, szíveskedjenek ezen postautalvány felhasználásával az előfizetés megújítására szolgáló összeget mielőbb átutalni, nehogy — ennek hiányában — lapunk folytatódólagos küldésében megszakítás álljon elő.

Nemes Ferenc;

Levél Szilveszterhez!

Rém ur! Igy a bíró befűt,
mért nem szinlel már épeszű?
Hisz' maga korosabb tatus,
nem Matuska, hanem Matus...!!
Ez itt nem vasúti pálya,
robban mégis a dumája,
ki-kisiklik nyelve bele,
karambolja lesz így vele!

Tudja, hogy a szem a főrja,
vadul pislog szemafőrja,
az elnöknek „tilos”-t jelez,
összeütközésre jel ez!
Szája minden szót kiteker,
néha gyors, de néha teher...
sosincs a helyes vágányon,
mit Leóra kegyed „rányom”!

Bár rimem van még egy vagon,
nem tolom a sinen vakon...
de még megsughatom lágyan,
miért explodál a vágány?
Csak azért, hogy ujó táján
sóhaj keljen ki-kí száján,
valahogy így — nem nehezelt? —
„Kevesebb egy Szilveszterrel!”

— Kuba volt elnöke haldoklik. Londonból jelentik: A londoni lapok értesülése szerint Machado kubai köztársasági elnök, akit a forradalom elűzött és aki menekülése után New-Yorkban keresett menedéket, de onnan is szűkei volt kénytelen, mert a kubai kormány kérésére okvetlenül kiszolgáltatták volna, most Santo Domingo-ban van és haldoklik.

— Ha a hitelezők nem fogadják el, letétbe helyezik a csiki konverziós adóssok az esedékes részleteket. Csikszeredáról jelentik: A csikmegyei magánhitelezők, akiknek tulnyomó többsége elképesztő uzsorakamattal dolgozott a konjunktúrák években, sőt azután is, míg a konverziós törvény nem jött, most sem akarja tudomásul venni az adósságrendezezésről szóló törvény rendelkezéseit. Míg a bankok, kereskedők és ipari vállalkozók szónéklkül, sőt örömmel fogadják a törvényben előírt esedékes összegeket, addig a zughitelezők, visszautasítják azokat. Így aztán a csikszeredai pénzügyigazgatóság mellett működő letéti pénztárnak tulajdonosan felszaporodott a munkája. Az adós és az adósságrendezező törvény előnyeit élvező székelylek hitelezőik javára itt helyezik letétbe a visszautasított összegeket. Akkor tömegben jelentkeznek, hogy a pénztár személyzete nem győzi a letétbe szükséges nyilatkozatok és nyugtáz kiállítását. Ezért a magyar párt megbízta csikszeredai jogvédő irodáját, hogy az egyidejűleg rendelkezésükre bocsátott nyilatkozatok kitöltésénél segítsen az érdekelteknek.

— Kisküküllőmegyei hírek. Tudósítónk jelent: Héderfája községben ez év májusában Dénes János szabadságos katona féltékenységből agyonszúrta Szász Ferencet. Az erzsébetvárosi törvényszék most ítélték a gyilkos tegény felett, akit két évi és 9 hónapi börtönrre, ezenkívül 4000 lej pénzbüntetésre ítélt. Dénes János megnyugodott az ítéletben. — Bonyhán meghalt Téglás János, a falu legöregebb embere, 95 éves korában. Az elhunyt 20 éves kora óta vak. Először 25 éves korában nősült, harmadszor 70 éves korában. — Az erzsébetvárosi törvényszék ötödik betörése lopásért nyolchónapi fegháza ítélt Lakatos János csavargót. — Radnóton csatornaásás közben a munkások félméternyire a föld alatt két csontvázat találtak. A csendőrség bevezette a vizsgálatot. — Németi Gyula becsüszentmártoni vasúti vendéglőst feljelentette az egyik vasúti őr, hogy a jügoszláv király meggyilkolásával kapcsolatban állítólag sértő kijelentéseket tett. A rendőrség letartóztatta Németi Gyulát és beszállította az erzsébetvárosi ügyészségre.

A világhírű oxfordi egyetemen a napokban avatták fel a világ legérdekesebb ügypédjét: Hanaka urat, a Fidzsi szigetekről. A reményteljes fiatal fiskális a Fidzsi szigetek embere, „Woa” törzshől származik s még emlékszik a finom emberhus lakomákra, amelyeken gyermekkorában résztvett. Ez volt ugyanis a sorsa a legyőzött ellenfeleknek. Magának a törzsfőnöknek a gyermeke, akit egy félangolos bírszékbe aprított hittérítőért bosszútálló angol különítmény kitépelt. Egy angol tudós házspár magához vette a kis vadat s iskoláztatás közben rendkívüli szellemi képességeket fedezve fel benne, egyetemre küldte, ahol kitüntetéssel tette le vizsgáit. Kíváncsiak vagyunk, mit szól ehhez a karrierhez a fajelmélet? Embereiből békés fiskális egy nemzedék alatt? Vagy még érdekesebb a két civilizáció szembefutó pályája: a kannibálból doktor juris lesz, míg a jámbor ügyvéd-nyárszolgák fiaiból a mai gyűlölködő és háborús nemzedék, amely semmi sem jobb a Fidzsi szigetiéknél azért, mer nem falja fel ellenfeleit, hanem bom-bával, gúzzal és tifuszbacillussal készíti ki őket rothadó és ehetetlen hullakká.

Nem engedte „leenni” az elsikkasztott kauciót egy kolozsvári vendéglősné,

mire a károsultak feljelentésére letartóztatták

Kolozsvár, november 9. Óvadéksikkasztó vendéglősnőt tartóztatott le a kolozsvári rendőrség. Pantea Maria Ferdinánd király-uti vendéglőjében Siklodi Lajos és Jakab Simon pincéreket alkalmazta. Siklóditól 3 ezer, Jakabtól ezer Tej óvadéket vett át. Néhány hét muva a pincéreknél felmondott, a letétbe helyezett pénzüket azonban nem tudta visszaadni, mert közben befektette üzémbe. Békés uton megállapoltak, hogy a pincérek „leeszik” követelésüket.

Kedden meg is jelent a két pincér a vendéglőben és hogy legalább a veszett

fejsze nyelét mentsék, alaposan megebédeltek. Amikor a kétszáz lejes számla rendezésére került sor, megállapodásukra hivatkozva, kérték a vendéglősnőt, hogy írja javukra az összeget. Pantea Maria nem akart emlékezni arra, hogy a két pincér tulajdonképpen szívesseget tett akkor, mikor elfogadták óvadékuk ilyen formában való visszatérítését. Éles szóváltással követelte az ebéd árát, majd hangos dulakodás után kidobatta Siklódit és Jakabot, akik nyomban az ügyészségre siettek. Megtették feljelentésüket és a rendőrség az ügyészség utasítására letartóztatta a vendéglősnőt.

A NÉGER DIVATHOLGY



Csinosnak éppen nem nevezhető, de po-koli „sikkel” öltözködik.

— Margittai hírek. Tudósítónk jelent: Csempészett selyem- és textilárak után kutatott a margittai csendőrség s az összes kereskedőket végigrazziálta. A kereskedők valamennyien igazolták áruik eredetét s így bebizonyosodott, hogy a Szatmáron és Erőhályfalván lefogott csempészárság nem helyezte el árut a margittai piacon. — Miron Gavril volt berettyószéplaki adóvégrehajtó, akit érdemei elismeréséért mint helyettes adóhivatali főnököt helyeztek át a járásbeli Bogyszló községbe, lemondott a megtiszteltetéséről és visszahelyezését kérte. A különös kérés ügyében még nem történt döntés. — Kreszác József jómódú monopetri gazdálkodó házát, miközben a gazda és családja az egyik szobában nyugodtan aludtak, ismeretlen tettesek kifosztották. A szobából még a butorokat is kihordták és minden megmozgathatót elvittek. A jóálmu Kreszácok csak reggel vették észre a betörést. A csendőrség nyomoz a tetesek után.

— Meg akart menteni egy hordó bort és az életébe került. Kolozsvárról jelentik: Sulyos szerencsélenség történt a Holdvilág-utca 104. szám alatt szerdán a késő esti órákban. Epre Vasile kocsmájába bort szállítottak. Egyik hordó megcsuszott és kizökkent a munkások kezei közül. A vendéglős odaugrott, hogy megakadályozza a hordó földrezuhanását. Veszítette tette. A hordó maga alá temetke. Epre Vasile koponyaalapi töréssel haldokolva szállították kórházba. Állapota reménytelen.

— Az országos szövetségi elnök jelenlétében választ új vezetőséget a brassói tekézős kerület. Szombatban este nyolc órakor rendkívüli közgyűlést tart a brassói tekézős kerület. A gyűlés tárgysorozatának legfőbb pontja az új kerületi vezetőség megválasztása. Bejelentette megjelenését az országos teke-sport-szövetség elnöke, dr. Popovici Traian orvos és Boros Vilmos főtitkár is.

— November tizedike zsidókórházi szombat. A kolozsvári zsidókórház vezetősége minden év őzén kórházi szombatot tart Erdély összes zsidó templomaiban, amelynek értelmében ezen a napon a szentírásból felhívott hívek kegyes adományai a kórház javára esnek. A november 10-re eső szombat megtartását a zsidó felekezet országos irodái melegen ajánlják a hívek és rabbik figyelmébe, amelyre a kórház közhasznú működésével méltár reá is szolgál. A kórházegyesület vezetősége ezúton is felkéri jóakaróit, hogy minél nagyobb számban vegyenek részt ebben az akcióban és akik a templomban nem jelenhetnek meg, úgy adományait a templomgondnoknál, vagy a hitközségnek lefektetett aláírási iven jelentsek be. Kétség sem fér ahhoz, hogy a szombat, mely által mindenkinek alkalma nyílik egy jótékony intézményt egy csekély összeg által mégis jelentékenyen támogatni, a kórház javára szép erkölcsi és anyagi sikert fog hozni.

— Székelyhídi hírek. Tudósítónk jelent: A napokban gyűlés volt a székelyhídi városnagytanácsban. A gyűlésre a járási tisztviselőkn kívül mások is meghívást kaptak. Az országfejlesztési kölcsönjegyzésről tárgyaltak az összehívó hatóságok a meghívottakkal. — Földes István szintársulata napok óta szerepel elég szép sikerrel Székelyhídon. — A székelyhídi csendőrmester újabbant azt találta ki, hogy a vendéglőben nem szabad kártyázni, sem másféle olyan játékot játszani, amely pénzbe megy. Naponként végigjárja a vendéglőket és kávéházakat, feljegyzi a játékosok neveit és jegyzőkönyvet vesz fel. — A napokban egyszerre 30 kontár került a székelyhídi járásbíróhoz. A bíróság jószámban felmentő ítéleteket hozott s ez igen elkeserítette az iparosokat, akik így nem tudnak munkához jutni a semmiféle adót nem fizető s így olcsóbban dolgozó kontárok miatt. Gyűlést is tartottak, az ügyben s elhatározták, hogy panasszal fordulnak a nagyváradi megyefőnökhöz és az Iparkamarához. — A székelyhídi nyugdíjasokat igen kellemetlenül érintette, hogy a legutóbbi nyugdíjki fizetésekor járulékaik egyharmadát visszatartották azzal, hogy majd közlcsönkötvenyt kapnak érte. Hasonló jelentés még sehonnán sem érkezett s így nyilvánvaló, hogy a székelyhídi adóhivatal önkényesen jár el.

LEGALABB 10.000 ASSZONY használja és dicséri naponta Biri néni szakácskönyvét, mert többszáz kitűnő konyha receptje alapján, mindenki könnyen vezetheti a legényesebb háztartást is: levesek, sülték, előételek és tészták, befőttök és savanyúságok készítésére egyaránt szolgál kitűnő receptekkel. De nem hiányzik belőle a halak, fagyaltok mik, aminthogy megtaláljuk benne azt is, mik a teendő a disznóölés körül, hogyan kell zöldséget aszalni, szappant főzni, kenyeret sütni, kávét főzni, veteményeket, káposztát télire eltenni, zsírt olvasztani és — pulisz-kát főzni. Egyszóval: felőli a háztartás konyhai részének minden ágát, receptjei világosak, egyszerűek, mindenki számára érthetőek. A vaskos kötet ára tartós, kemény kötésben 100 lej. Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában. Brassó, Kapu-utca 56—59.

Svábhegyi Szanatórium

(Budapest centrumától 12 percre)

subalpin (430 méter) diétás gyógyintézet

Már heti 140 pengőért tőkéletes szanatóriumi ellátást nyújt orvosi felügyelettel, 5-szöri étkezéssel, vízkurával, fűtéssel együtt.

A legideálisabb őszi-téli üdülőhely.



Időjárásjelentés. A budapesti időjárásutató intézet jelentése szerint élénk szél, változó felhőzet mellett erős éjszakai ködképződés, többhelyütt, főleg délnyugaton esőzések várhatók. A hőmérséklet egyelőre változatlan.

A visszeres láb, a visszártárgulat megelőzése és gyógyítása. A tágtul visszerek és visszércsomók nemcsak kozmetikai értelemben deformálják és csúfítják el az egész lábat, hanem sokkal komolyabb következményei az állandó fáradtság-érzés, a járás közbeni görcsös fájdalmak, viszkető bőrkütiések, a borbén lévő különös vérzések és barnás foltok, lábduzzadás, alszárfekély, stb. stb., melyek mind gyógyíthatók, sőt megelőzhetők, ha a lábpolás elemi követelményeinek eleget teszünk és az esetleg jelentkező láb-rendellenességeket könnyelműen nem hagyjuk figyelmen kívül. A visszártárgulatot már valóban szociális csapásnak nevezhetjük. Tudjuk, hogy már a legkisebb lábfájdalom is mily depimálólág hat közérzetünkre, a munkaképességet és munkakedvet befolyásolja és így, úgy mint a családra igen súlyos következményekkel járhat. Dr. Engländer Árpád szakorvos „A reumás bajok házi kezelése” c. mű ismert szerzője fenti címmel írta meg új művét, mely öröndetes esemény mindazok számára, kik vigyáznak egészségükre és különösen egészséges lábakra. Kitűnő művében foglalkozik az összes előfordulható kérdésekkel. A mű főbb fejezeteinek címei: Hogyan keletkeznek a visszártárgulatok — A visszártárgulat okai. — Nyomókötések. — Műteti kezelése stb. stb. Ára csak 54 Lej. Kapható a Brassói Lapok könyvosztályánál.

Milyen foglalkozások járnak leggyakrabban aranyérrel?

Egész egyszerűen — minden ülőfoglalkozás. Ezekkel a foglalkozásokkal szinte együtt jár az aranyér, azonban, sajnos, ritkán változtathatja valaki foglalkozását az aranyeres bántalmak miatt, ezért örömmel üdvözljük azt a szert, amely az életmód változtatása nélkül is segít. Orvosi körök évtizedek óta igazolják, hogy a „Goedecke”-féle

Anusol aranyérkupja

a fájdalmakat gyorsan megszüntetik és a betegséget tényleg gyökerestől kiirtják. Az Anusol gyógyszerárakban kapható.

— Simogatásra gyulladó villanykörte

Nincs szó új találmányról, mindössze egy egyszerű fizikai jelenségre hívjuk fel a figyelmet. Vannak ugyanis emberek, akik a kezükben tartott villanykörtét képesek néhány simogatós mozdulattal egészen sejtelmes felvillanásokra bírni. Ebben sokan a Messmer-féle állati delejesség bizonyítékát keresik. Esetekben azonban szó sincs állati magnetizmusról, vagy bármilyen jelenségről; mindössze egy szép és közönséges elektromos tünényt idéznek elő ezek az egyének, akiknek csupán abban rejlik az említett „különös képessége”, hogy a tenyerük igen száraz. A száraz kéz simogatása következtében az áram elektromosság halmozódik fel az üvegburkolat felületén és feszültségből különböző állat elő a fémszállak és a bura között. Ez azután fényjelenségek kíséretében kiegészül.

ABERDENBEN

Halad az utcán a skót, miközben bal karja úgy reszket, mint a kocsonya.

Mint az már viccekben szokás, szembejön vele a barátja.

— Hát teveled mi van, kedves Alfonzom?

Jobbjával legyint az alapskót:

— Eh, semmi, csak a karórám nem jár, nem mozzgat.

K Ö Z G A Z D A S Á G

A textilgyárak beszüntetik a kihitelezéseket és erősen megrostálják a vevőkörüket

Évek óta ismét előfordult néhány fizetéseképtelenség a textilpiacon — Nincs üzlet, de az utánpótlási nehézségek miatt szilárdak az árak

Bukarest, november 9.

A hosszú őszi enyhe időjárás erős depressziót idézett elő a textilpiacon és az árak csak azért nem estek vissza, mert ugyiszovalán egyáltalán nincsen eladás. Ennek következtében a gyáraknál és nagykereskedőknél felhalmozódtak a készletek és vannak vállalatok, amelyeknek jelenleg 100–200 millió lejes raktárak van.

Miután a legtöbb gyárnak és angrosszistának kötelezettségei vannak, számos cég kénytelen volt alacsonyabb árakat elfogadni az eladott pamut és gyapjuszövetekért, hogy pénzhez tudjanak jutni. Általában azonban sem a nagykereskedők, sem a gyárak nem erőltetik a eladásokat, mert az utánpótlás kétségtelenül nehéz lesz és ezért egyfelől a mai eladási árak aligba fogják fedezni a későbbi beszerzési árakat, másfelől pedig arra számítanak, hogy a hideg időjárás beálltával a szezoncikk árak mégis fel fog menni a várható nagyobb kereslet hatása alatt. Ugyanez a helyzet a kötött szövet áraknál is, amelyekben az eladás elég gyenge egy nagykereskedőknél, mint a detailistáknál, de az árak nem változtak, mert nincsennek túlnagy készletek a piacon.

A textilpiac legjelentősebb eseménye az, hogy hosszú szünet után ismét előfordult egy Bukarestben, mint vidéken néhány fizetéseképtelenség. Ez különben előrelátható volt és a komolyabb gyárak és viszonteladók előre bebiztosították magukat, hogy az insolvenciák ne érintsék őket.

A nagy fizetéseképtelenségi járvány után, amely évekként ezelőtt elsepeste az alkalmi, vagy kevés tőkével alakult üzleteket a piacon, a gyárak és kereskedések egyaránt a fokozódó versenyyel párhuzamosan, ismét kezdtek hitelben eladni.

A hitelek eleinte 1–2 hétre és kis összegekre születtek, de később már adtak 30–90 napos hiteleket is nagyobb összegekre, mert a vevők másképpen nem akartak vásárolni és mert mindenkor akadtak gyengébb kezek, amelyek teljesítették a vevők fokozódó hitel igényét és így lassanként a komolyabb cégek is kénytelenek voltak engedni a készpénzület elvételéből. A piacon egyre élesebben megnyilvánuló verseny miatt azonban a viszonteladók egyre kevesebbet használnak dolgozókat, sőt sürgős fizetésekkel haszon nélkül, beszerzési áron alul is eladtak árut, mert kellett a pénz. Ugyanakkor a textilüzlet úgy tozsa magával, hogy a kereskedő az eladott mennyiségeknél mindenkor nagyobb tételeket rendel, hogy raktára legyen. Ilyenformán minden szezonban megmaradt bizonyos árumennyiség, amelyet a divat változása miatt nem lehet többé értékesíteni. Ezek

a vizsamaradt készletek az utolsó két-három évben annyira felgyűltek, hogy felkészítették a kereskedő üzleti tőkéjét. A kereskedőnek nagy raktára van, amely aktív vagyontételként szerepel a saját mérlegében, holott a raktáron maradt árut nem lehet, vagy csak jóval a beszerzési áron alul értékesíteni. A forgótőkének a raktárkészletekbe való immobilizálása arra kényszerítette a kereskedőt, hogy egyre több helyről vegyen igénybe hitelt és amikor fizetni kellett, nem tudott, mert nem volt honnan, különösen, hogy néhány szezonban az eladás nagyon gyenge volt és az áru nagyrésze a nyakán maradt.

A komolyabb gyárak és nagykereskedők ezt előre látták és lehetőleg igyekeztek a hitelösszegeket fokozatosan csökkenteni, sőt az utóbbi időben teljesen beszüntetni. Az új hitviteli és behozatali rendszer hírére ez az óvatossági intézkedés még általánosabb lett. A legtöbb gyár, számolva azzal, hogy a behozatali nehézségek miatt kénytelen lesz termelését csökkenteni, már most megkezdte vevőinek legszigorúbb megrostálását. A hitelben való eladást egyes gyárak teljesen beszüntették, tekintet nélkül a vevőbonításra, más vállalatok pedig csak a legprimább klienseket szolgálják ki és megelégszenek inkább kisebb forgalommal, semhogy a kihitelezéseik bizonytalanná váljanak. Ezek a megszorítások is siettettek egyes gyengébb cégek összeroppanását, de végeredményben a gyenge kezek elhullása ismét egyezőségessé teheti a textilpiacot. Az inkasszó mindenestre nagyon nehéz lett és ez is hozzájárult, hogy a gyárak tartózkodó legyenek az eladásokban. Még eddig az volt a főtörvény, hogy a készleteket minél hamarabb eladni és a raktárt

minél többször megforgatni, ma már inkább tartják az árut, mert nem lehet tudni, mit hoz a jövő és mert a kihitelezés egyelőre ismét kockázatos lett. Majdnem biztosra lehet venni, hogy az új behozatali rendszer teljesen megfojtja a hitelüzleteket, annál is inkább, mert sem a gyárak, sem az importkereskedők maguk sem vásárolhatnak többé hitellelre.

Az új behozatali rendszer, habár még egyáltalán nem alakult ki, feltétlenül magával fogja hozni az árak emelkedését a textilpiacon is. Annyi kihatása máris volt belföldön, hogy a szabadverseny erősen letompult,

miután a bizonytalanságra való tekintettel senki sem siet eladni.

Különösen vonatkozik ez a trikotázsárakra és harisnyacikkre, amelyekben a termelés csak a pillanatnyi kereslet szerint történik, mert három-négy nagyobb gyártól eltekintve, a legtöbb üzem nem rendelkezik elég tőkével ahhoz, hogy raktára tudjon dolgozni és szorult helyzetben nyomja az árakat az olcsón piacra dobott áruval. Ennek tulajdonítható, hogy ezekben a cikkekben, habár az eladás távolról sem kielégítő, az árak mégis 8–10 százalékkal magasabbak, mint tavaly ilyenkor.

Négyévi működés után kötött csak szerződést Marosvásárhely a Földgáz R. T.-gal

1965-ig kapta meg a koncessziót a Sonametan — Egymillió lejért engedte át a város a régi gázgyár vezetékeit

Marosvásárhely, november 9.

1929-ben kezdte meg a Román Földgáz R. T. (Sonametan) Marosvásárhelyen a földgáz bevezetési munkálatait.

1931 óta szolgáltat gázt a város lakossága részére, de csak most került sor a Sonametan és a város között a szerződés megkötésére.

holott a társaság alapszabályai kimondják, hogy

csak a várossal való előzetes megállapodás után jogosult a földgáz bevezetésére.

Ez a késedelem eddig is súlyos károkat okozott a városnak, mert nem valószínű, hogy a városnak visszamenőleg is sikerül megkapni a társaságtól azokat az ellenszolgáltatásokat, amelyekhez a koncesszió értelmében joga van.

A földgáz társaság hálózata ezidőszent a város egyötöd részére terjed ki és éppen a megállapodás hiánya miatt az eddigi munkálatokat csaknem teljesen városi ellenőrzés nélkül végezték. Végül mégis a jelenlegi interimár bizottság kötötte meg a megállapodást a Román Földgáz Rt.-gal, holott a törvény értelmében az időközi bizottságnak nincs joga hasonló szerződések megkötésére. De mikor jut Marosvásárhely ahhoz, hogy választott tanács határozzon a város érdekei fölött...

A szerződést a város részéről Dandea Emil időközi bizottsági elnök, a földgáz-társaság részéről Motas vezérigazgató és Gheorghiu mérnök írta alá.

A város 1965-ig kizárólagossági jogot ad a társaságok a gázszolgáltatásra. Ez az engedély azonban csak fűtési és

ipari gáz szolgáltatására ad jogot, világítás csak a város külön engedélyével vezethető be. Ez azonban nem valószínű, mert az ilyen engedély megadásával a város halálra csapást mérne a saját villamos üzemére.

A földgáz áraira vonatkozólag egy átlapodtak meg, hogy az árak viszonylagosan alkalmazkodnak a nyers petroleum vagy a petroszényi szén árához és pedig a következő arányban:

A világítógáz százszázalékos, a fűtési gáz kilencvenszázalékos, az ipari gáz nyolcvanszázalékos arányban a nyers petroleum vagy a petroszényi szén árához viszonyítva.

A legsúlyosabb pont a gázmérő órák kölcsöndíja, ami ellen már eddig is egyöntetűen tiltakoztak a fogyasztók, de ennek ellenére is bekerült a várossal kötött szerződésbe. A társaság ugyanis a fogyasztás arányában

nagyon lejtő száz lejig terjedő kölcsöndíjat szed a gázmérő órák után, ami súlyos és jogtalan megterhelése a fogyasztónak.

Igen érdekes része a megállapodásnak az a pont, amelyben a régi marosvásárhelyi gázgyár földalatti vezetékeit egymillió lejért átengedi a Földgáz Rt. tulajdonába.

Szakértők megállapítása szerint, ezeket a vezetékeket

ha ócskavasként, különként két lejért adja el a város, akkor is egymillió 400 ezer lej az értéke.

A társaság tehát kitűnő üzletet kötött a régi gázgyár földalatti vezetékeinek átvételével.

Pénzügyminisztérium

Az 1934. évi 4 és fél százalékos „Országfejlesztési Kölcson”

Kibocsátási prospektusa

(Kivonat)

1. Nyilvános aláírás útján lej 1000.— névértékű kötvények bocsátatnak ki kötvényenként 880.— lejes áron.

A lejegyzett kötvények egyszerre, az aláírással egyidejűleg fizetendők ki 1934 november 5—30 között.

2. A befizetendő összeg egy része az állam által kibocsátott régi járadékpapirokkal is kiegyenlíthető az aláírási iven feltüntetett kurzuson. A járadékpapirokkal történő fizetés a jegyzés névértékének 20 % át nem haladhatja meg.

3. Az 1000 lejes kötvény évi 4 és fél % -os kamatot hajt, amelynek fele június

1 kötvény	3,000 000 lejjel	azaz	3,000 000
2 „ egyenként	1,000 000 „	„	2,000 000
4 „ „	500 000 „	„	2,000 000
4 „ „	250 000 „	„	1,000 000
46 „ „	100 000 „	„	4 600 000

57 kötvényt

Összesen 12,600,000 lej.

prémiummal váltanak vissza.

A következő években visszaváltandó kötvények száma 100.000 lejenként egy kötvénnyel csökken évenként.

6. A fennmaradó kötvényeket minden évben a névértékben felül 200 lejes jutalékkal váltják vissza és pedig:

az 1 000 lejes címleteket	1 200 lejért
„ 2 000 „ „	2 400 „
„ 5 000 „ „	6 000 „
„ 10 000 „ „	12 000 „
„ 20 000 „ „	24 000 „

váltják vissza.

7. A kamatokat és amortizációkat stabilizált lejben fizeti ki az állam, a lej 10 miligramm 0.90 finomságú arany értékének felel meg.

8. Az esedékessé vált szelvényeket, valamint a kisorsolt kötvényeket készpénz gyanánt fogadják el az összes közpénztárak.

9. A kölcsön egész idője alatt sem a kamatok összegéből, sem a kötvények visszaváltási értékéből nem vonnak le semmit, tehát ezek az összegek mindenféle adó és illeték alól mentesek.

A kötvények mentesek továbbá az örökösödési, ajándékozási és házassági szerződések adói, illetve illetékei alól.

10. A kötvények lombardírozhatók és azokat garanciakul és ovadékkul elfogadják.

11. Jegyzések eszközölhetők az alábbi helyeken:

Nemzeti Bank és összes fiókjai, Postatakarékpénztár, az összes postahivatalok, valamennyi közpénztár és a megfelelő időben megállapított pénztételek.

Jegyzet: Részletes felvilágosítások a kibocsátási prospektusban találhatók.

A Székelyföld Marosvásárhelyt vásárt rendez

Marosvásárhely, november 9

Az évekig tartó halálódás után új lendületet kapott a Székelyföld kereskedelmi és ipari élete. Ha nem is lehet kitűnő üzletmenetelről beszámolni, tagadhatatlanul megindult az üzleti élet vérkeringése. A tespedés után némi vállalkozási kedv észlelhető és a kereskedelmi és ipari érdektületek mindent elkövetnek, hogy ezt a kis vállalkozási kedvet állandósítsák és gyümölcsözővé tegyék a Székelyföld ipara és kereskedelme számára.

Ezt a célt szolgálja a Kereskedelmi és Ipar-kamara és a Kereskedők Társulatának az ipartestületekkel karöltve megindított akciója a székelyföldi vásár és a marosvásárhelyi kirakatverseny megrendezésére. A vásárt december 2-tól 9-ikéig tartják meg. A rendezőbizottság munkája négy vármegyére terjed ki: Csík, Maros, Udvarhely és Háromszék vármegyére. A vásár idejére az egész ország területéről ötven százalékos kedvezményt adott a CFR a Marosvásárhelyre utazóknak, míg a kiállítók áruinak szállítására 75 százalékos kedvezményt nyújt az államvasutak.

A kiállítás anyaga nemcsak a felsorolt négy vármegyére mindennemű ipartól öleli fel, hanem gondoskodik arról is, hogy a székelyföldi háziipar és népművészet minden ága képviselve legyen a vásáron. Ezzel a kiállítással valószínűleg a kiállításra felvonulnak a székelyföldi fürdők és klimatikus gyógyhelyek is.

A kiállítás rendező bizottsága nemcsak mindent elkövet, hogy a Székelyföld nagyipari és kisipari termelése, valamint népművészete teljes számban képviselve legyen, hanem a Székelyföld termelőinek anyagilag is segítségére van, hogy a kiállításra felvonulhassanak.

A kiállítás idejére esik az új katedrális felavatási ünnepsége is, amely szintén sok ezerrel emeli a látogatók számát.

Ezzel egyidejűleg rendezi meg a marosvásárhelyi kereskedő társulat a kirakatversenyt, amelyre ugy a kamara, mint a Kereskedők Társulata igen sok, értékes díjat tűzött ki.

A székelyföldi vásár az egész ország szempontjából nagy jelentőséggel bír és kétségtelen, hogy a kiállítás néprajzi érdekessége a látogatók igen nagy számát vonzza Marosvásárhelyre.

A szatmári terménypiacon az irányzat lanyha volt. A buzabevásárlási központ kormánybiztosa utasította a szatmári bevásárlót, hogy a vételárból másszántként 50 lejt vonjanak le az eladótól a belső kölcsön jegyzésére. Árak métermásszántként a következők: buza 390–400, rozs 275, zab 230, árpa 250, tengeri 170, forgó 270.

Az ott emberek

tanácstalanul topognak a szatmári utcákon. November van. A rongyok alá kegyetlen keménységgel harap a hideg szél és az eső. Azt mondják, hogy nehéz lesz az idén. Nem ad segélyt a város a munkanélkülieknek. Nem sok a segély, de mégis valami. Jönni nem lehet belőle, de éhenhalni sem. Most elmarad ez is. Nincs miből. Kegyetlen felelet ez. Éppen olyan kegyetlen, mint a sors, amely elé ezek a szerencsétlenek az idején néznek.

Az ott emberek topognak tanácstalanul a szatmári utcákon.

Szemükben a kétség, a félelem, a nyomor.

Mi lesz velük, tisztelt városi bizottság, ott a városi fűtött szobákban? Mi lesz velük? Nincs pénz, urak. Mindenre, másra, haszontalanabban van?

Furcsa takarékoság ez, jó urak és nem is mindig célravezető.

Egy újonnan felbott rendőr fizetése jóval többre kerül, mint egy-egy ilyen azott ember egész munkanélküli segélye.

És ha munkanélküli segély sem lesz, a dolgok természetéből következnek, hogy több rendőr kell.

Gondolják meg jó urak: melyik a kifizetődőbb?

Alázatos szolgálója...

Szatmár nem szívélyes város.

Ez meglepő, abból is, ahogy az emberek köszönnek egymásnak. A köszönésnek állítólag külön tudománya van. Akik foglalkoznak vele, azt mondják, hogy a köszönésből, éppen úgy, mint a grafológiából, egyenesen a jellemre lehet következtetni. Egyhetes megfigyelésünk alapján, egy pár ismert szatmári embert lefényképeztünk köszönés közben. Ime a fényképek:

Dr. Farkas Jenő: Egy újat a kalapjához biccenti szó nélkül. Kivétel képez a törvényszéki elnök és a vezérigazgató, akinek már kalapot is emel.

Dr. Buzási Albert a legudvariasabb köszönő. Ha szembejössz vele a Kazinczy-utca sarkán, ő már a színháznál leemeli a kalapját, nehogy megelőzd.

Dr. Grosz Sándor: Csókot int annak, akinek köszön és közben még arra is ideje van, hogy elmondja a legujabb viccet.

Dr. Chereches István polgármester: Gyönyörűen rámosolyog arra, aki köszön neki. Mintha azt mondaná: Tudom uram, de én mosom a kezeimet, nem tehetek róla.

Dr. Vasváry Sándor vezetőügyész: Komoly, hideg köszönés. Lehet, hogy azt jelenti: „ismerlek, szép maszka...”

Dr. Hánza Jenő vizsgálóbíró csodálkozva köszön. Ha a köszönést le lehetne írni, körülbelül ez jönne ki belőle: Hogyan, uram? — n még nem volt előttem?

Thurner Albert a legbarátságosabb köszönő. „Szervusz édes öcsém — mondja és a kezeivel integet. Ha elhaladt, megkérdi attól, akivel megy: ki volt ez az uriember, aki köszönt?”

Klein József az utolsó nőtlen aranyifju előbb pápaszemét teszi fel, alaposan és körültekintően megnézi a köszönőt, aztán kitörő örömmel üdvözl.

Szabó Jenő vezérigazgató udvarias köszönő. Kalapemelésében ez van: „meny-nyi kell?”

Steiner József bankigazgató köszönése komor és zárkózott. Állítólag egyszer köszönés közben mosolygott is. Ez azonban csak rémhír.

Tocaciú pénzügyigazgató köszönés közben mintha azt mondaná: Szervusztok, szervusztok, báránykáim, nemsokára elvesszük a gyapjútokat...

Munkában a Kölcsey-kör

A szatmári Kölcsey-kör az idén, különösen hatalmas munkateljesítményt vállalt magára. A tudományos szakosztály már megkezdte előadás-sorozatait. Különösen Schöber Emil tanárnak, a kiváló tudósak volt igen komoly és értékes sikere.

Az irodalmi szakosztály a közeljövőben dönt a meghirdetett irodalmi pályázatra beérkezett pályamunkák felett és még ebben a hónapban rendezni meg nagy estélyt, amelynek főattrakciója Bánffy Miklós gróf lesz.

Szatmári közigazgatási színjáték

Moziszcenárium tíz felvonásban. Copyright by: szatmári megyefőnök

I. felvonás.

Előkelő politikus nagybácsi kihallgatáson fogadja reményteljes rokonát.

Nagybácsi: Lektüdelek, édes, jó öcsém, Szatmár. Kineveztetlek magas állásba, de becsüld meg magad, nem úgy, mint legutóbb a Székelyföldön tetted.

Reményteljes rokon: Köszönöm kedvességedet, szeretett nagybátyám. Igérem, hogy nem fogsz szégyent vallani velem.

A minisztériumban a befolyásos nagybácsi közbenjárására a kinevezést aláírják. A reményteljes rokon elutazik. Helyi lapokban hír jelenik meg: „A kitűnő közigazgatási szakembert kineveztek a szatmári megyeházára.”

II. felvonás.

Reményteljes rokon megérkezik Szatmára. Jókedélyű, vidám cimborának látszik. Mindenki szívesen fogadja. Unnepélyesen beiktatják állásába.

Premier plan: Reményteljes rokon szatmári cégnél nagyobb bevásárlást csinál. Típp-topp angol eleganciáját kiöltöztik.

Second plan: Főnök hajlong. Felírás: — És a számlát hová küldjük, nagyságos uram?

Reményteljes rokon legyint egyet: — Majd én elintézem. Majd bejövök.

Főnök hajlong, segédek hajlonganak, az inas is hajlong. Nem bírja szegény egyenesen vinni a súlyos csomagot.

III. felvonás.

Reményteljes rokon razzliát tart a klubokban. Sajátkezűleg és egyedül. Az egyik klubot becsukítja. A kulcsot elviszi.

Másnap a klub jogtanácsosa felkeresi. A kulcsot visszaadja. A klub kinyílik.

IV. felvonás.

Reményteljes rokon unatkozik hivatalában. Előveszi a megyei jegyzők névsorát. Homlokára csap a kezével. Egy ötlet jutott eszébe. Felírás:

— Miért üljenek a jegyzők ilyen sokáig egy helyen?

Reményteljes rokon lázasan ír. Jegyzők értesítést kapnak, hogy mindenkit áthelyeznek. Kitérre, kitérre.

Jegyzők között nagy az ijedelem. Csapatostól jönnek be a városba.

Premier plan: Jegyzők egy bennfentessel tárgyalnak.

V. felvonás.

„Bennfentes” kopogtat Reményteljes rokon ajtaján.

A jegyzők áthelyezéséről szóló rendeletet visszavonják.

A kísérezene játszik: „a másikat elszerezte a jegyző, a jegyző...”

VI. felvonás.

Dr. Pogácsas János, a puritán és talpig becsületes megyefőnök véletlenül megtudja a dolgot.

Kihallgatja az egyik jegyzőt.

A jegyzőkönyvvel a zsebében felszáll a bukkaresti gyorsra.

Kísérezene: Megy a gőzös, megy a gőzös...

VII. felvonás.

Reményteljes rokon táviratoz előkelő nagybácsinak:

— Hajsza folyik ellenem, kérek segítséget. Megyefőnök már a miniszter előtt van.

Befolyásos nagybácsi nem segíthet. Miniszter fel van háborodva.

Reményteljes rokont menesztik.

VIII. felvonás.

Reményteljes rokon közmegelegedésre eltávozik a városból.

IX. felvonás.

Kereskedők sírnak. Jegyzők sírnak. Község fellélegzik.

X. felvonás.

Dr. Pogácsas János megyefőnököt számosan üdvözl.

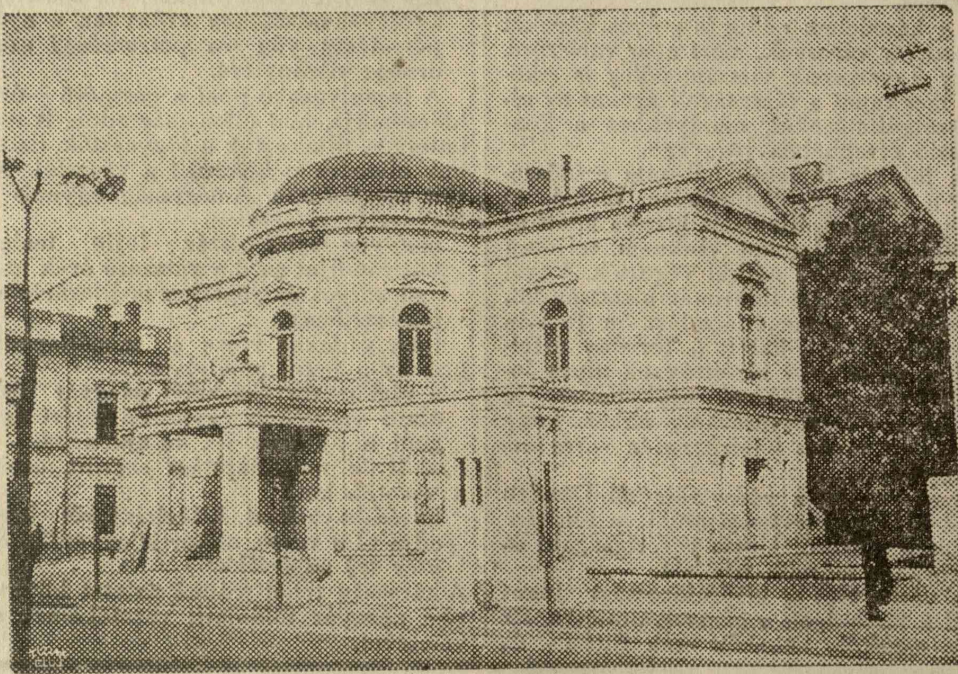
Két mozi versenyez — a közönség örül

Tizedikén megnyílik az Astra színház-mozija

A szatmári színház-mozi úgy annak idején az egész erdélyi sajtót foglalkoztatta. A kérdés közmegelegedésre dőlt el. Az Astra ugyanis garantálta a magyar színjátszás folytonosságát és megcsinálta a színház-mozit. A színházban nagyarányú átalakításokat hajtottak végre. Az egész nézőteret átalakították és Szabad-

hagy a szatmári mozi műsora messze alatta állt például a szilágysomlyói vagy nagyvárosi mozi műsorának.

Most azonban másként lesz. Dr. Pap Zoltán felvette a versenyt és a legnagyobb slágereket kötötte le az Uránia részére, csak azért, hogy megmutassa, nem fél a versenytől. A két mozi tehát már most



kai József, aki nemcsak a magyar színház igazgatója, hanem a mozi vezetője is, megcsináltatta a forgószínpadot, amely az első Erdélyben.

November 10-én tartja megnyitó előadását a színház-mozi. Természetesen az új mozi súlyos konkurenciát jelent dr. Papp Zoltánnak, az Uránia-mozgó igazgatójának, aki eddig egyedül volt a piacon és bizony kihasználva ezt a monopóliumot, olyan gyenge filmeket játszott,

harcha kezd. Ebben a harcban természetesen csak a közönség járhat jól, amely végre, hosszas évek után, egy sereg jó filmhez jut.

A magyarság pedig bizik abban, hogy az Astra állni fogja a szavát és semmiféle akadályt nem gördít a magyar színház négy és fél hónapos téli szezonja elé. Ebben az esetben a kisebbségek is szívesen és örömmel fognak járni az Astra új mozijába.

Szatmár — száz év múlva

Egy tréfás kedvű fotografus elkészítette Szatmár száz évvel előre mutató fényképét. A Dácia-palotát ügyes trükkkel hatvan emeletnek fényképezte ezen a képen a fotografus. A palota felett pedig repülőgépek közlekednek.

A kép ügyes. De a fényképész szöveget elfelejtett hozzá mellékelni. Pótoljuk ezt mi és megpróbáljuk leírni Szatmárt, illetőleg azt, hogy milyen lesz a város száz év múlva.

2034-ben még mindig az időközi-bizott-

ság kormányozza a várost. Ekkor veszik fel a minden évben esedékes századik tizmillió kölcson. A város csatornázása még nincs kész, viszont a váltóáram már minden házban világít. A CFR-negyed éppen olyan büzös a Züszmann-féle szeszfordó kipárolgásaitól. Erdős Pali még mindig a Türekvésben játszik. A város összes hivatalainak élén Damboianu Izidor alpolgármester áll, aki ugyan száz-negyven éves, de még mindig páratlan buzgalommal dolgozik és huzza a fizetést

tíz helyen. Az utcákon villamosok szaladgálnak, de a vasutól a Dáciáig már repülőjárat is van. A gép ugyan nehezen indul, mert — éppen úgy mint száz évvel ezelőtt az autóbuszoknál — Jolánka megvárja, amíg a gépben legalább négy-gyel többen vannak, mint ahány ülőhely van és csak aztán indít. Melchner Józsi 2034. újév napjára tervezi az Agrár-klub megnyitását. A strandból világfürdő lett, de a vezetőség egy száz évvel kelt rendelkezés alapján még mindig szigorúan üldözi azokat a férfiakat, akik fürdő-trikójuk vállpántjait félvállra merik eresztetni.

Este a város kétfélmilliónyi lakosa a klubokba vonul. Weisz Patyi külön huszemeletes palotában székel, ahonnan képtávíron nézi a totó-forgalmat. A Dáciának elengedték az adósságát és Horváth János ünnepli a százötven éves vadászévfürdőjét.

A tenispályákon feltűnik egy fiatal, sokat ígérő tehetség: Tereh Lajosnak hívják, míg a futballban Szegedy István és Mózes Márton nevű csodagyerekeknek jósl nagy jövőt a Sporthírlap.

Az Unió vasgőzgyár kegyeletből nem bontatta le a régi épületét, amely száz év előtt még hatalmasnak tetszett. Az új építkezések egész Nagyváradig nyúlnak.

A repülő-bizottságok, akik az adót szedik be, régi társzerekek helyett léggömbökön szállítják el a polgárok berendezését.

Pirkler Ernő kiadja a Szilveszteri krónikát.

És a városban komoly ijedelem van, mert a vashidat, amely már 1934-ben leszakadással fenyegetett, még mindig nem csinálták meg.

Egyszerű löprengés

Dr. Tibil János, a liberális párt megyei tagozatának elnöke a nyár folyamán azt ígérte, hogy az ősz elején okvetlenül megtartják a községi választásokat.

Már november van és a választásoknak hire sincs.

Annak idején Vilmos császár is ígérte: Mire a levelek lehullanak...

Vajjon az előbbi ígéretet is úgy váltják be, mint annakidején a vilmosi szót?

A reformátusok öreg temploma

száztizenhét év után megfiatalodva, új köntösbe öltözötten áll. Vasárnap, november 11-én ünnepélyes keretek között szentelik fel az újjáépített templomot. A felszentelésen részt vesz Sulyok István református püspök is. Vasárnap jelentős ünnepe lesz a szatmári reformátusságnak és ebben az ünnepben a város minden polgára, felekezeti különbség nélkül örömmel vesz részt.

Chaplin, mint kortes

*

Upton Sinclair a kaliforniai elnökválasztásban alulmaradt: 140 ezer szavazattal verték meg. Összesen 304.206 szavazatot kapott. Ellenfele, Merriam demokratajelöltre 629.618 szavazatot kapott. Merriam, aki közönséges politikus, akinek huszföldolgozó gyára van, vagy 400 ezer hold kávéültetvénye, ami azonban mellékes, mert a lényeg az, hogy Roosevelt bizalmát bírja.

Hiába áldozott tehát súlyos dollárokat Greta Garbo, aki teljes anyagi és erkölcsi támogatásban részesítette a kopaszodó író és kezdő politikust. Hiába fektette bele Sinclair utolsó éveinek nem jelentéktelen keresetét és hiába állott Sinclair az isteni Greta háta mögé Charlie Chaplin ugyancsak teljes anyagi, erkölcsi és népszerűségi támogatásával — a business nem sikerült.

Valóban példátlan és szinte chaplinien tragikus az Ideálistának ez a porondalépése és bukása. Pédátlan formájában és méreteiben: egy író, aki jó könyveket írt, de aktiv politikát sosem folytatott — legalábbis nemrég megjelent önéletrajza szerint nem, — arra vállalkozik, hogy elkormányozza Kaliforniát, az Egyesült Államok egyik legnagyobb és legjelentősebb államát, hogy ott a szocializmust a kapitalizmussal egybekeltve, ezek nászából hozza világra a sosem volt prosperitást. Ahogy Sinclair választási röpcéiben ígerte: hogy végérvényesen megszüntesse Kaliforniában a szegénységet.

Tragikomikus pedig Sinclair terve éppen küszört elméleti célkitűzésénél fogva. Sinclair azonban nem először lépett fantasztikus tervvel Amerika csodáit megszokott közönsége elé. Aki ismeri önéletrajzát, bizonyosan élesen emlékezik Sinclair ama vállalkozására, amelyet első világháború után alapított. „Mocsár” című regényével, amelyben a csikágói húslepek gyalagait leplezte le, ugyanis milliókat keresett. Ezeket a milliókat Sinclair arra fordította, hogy egy palotát épített idillikus helyen és a palotába meghívta Amerika minden olyan számottevő íróját, művészt, aki hajlandó volt arra, hogy a hozzá hasonlókkal egy közösségben élje le napjait. A „kollektív” jól működött, az írók kicserelelték gondolatukat, majd vitáztak, majd hangos veszekedésekre került sor, majd — többen a művészek közül nem palástolták tovább az alkohol iránti rokonszenvüket és berugott állapotban botrányokat okoztak, úgy, hogy a környék lakossága Sinclair palotájától, mint valami szabadkijáratu örültek háztól rettegett. A vége pedig a nagy közös „lelkéletnek” az lett, hogy valamelyik haragos szobrász, festő, vagy író felgyújtotta az épületet, amelynek tüzes falai között az írók, feleségeik, valamint gyermekeik haldogtak. A szerencsétlenül járt művészeket hulladék rongyaival a szomszédos lakosság öltöztette fel, örülve, hogy megszabadul tőlük és Sinclair haldogóban és rengeteg adóssággal egy közeli erdőben épített magának sátrat, ahol újabb harcokhoz merített erőt, mielőtt ismét közönség elé lépett.

Ha alaposan szemügyre vesszük az író eme vállalkozását, lehetetlen legújabb állammentő vállalkozásában meg nem találni ennek gyökereit.

Mert mi történt? Ezuttal nemcsak íróknak és művészeknek, hanem elvitathatatlan jószándékkal munkásoknak, tisztviselőknek, gypmestereknek, kulisszatolatóknak, szántóvetőknek, kutyatenyésztőknek és minden rendű és rangú kaliforniai lakosoknak, a filmszínészeket sem kivéve, meg akarta teremteni legboldogabb hazáját. Eme boldogság érdekében az író szegre akasztotta pirosszeffüsi fringiját és mély főhajrással felajánlotta Mister Rooseveltnek, hogy ő osztályharci eszközök kikerítésével megteremtí Amerika eme szögletében az igazi és megdönthetetlen jólétet. Roosevelt kezét nyújtott neki és Sinclair lekefelte magáról a multból rajtragadt forradalmi porzemekeket és nekilátott az agitációnak, dollárokkal, egész vagyonával, Greta Garbo szemével és Charlie Chaplin bajuszával és mindkettő pénzével.

Amerika munkássága és a világ radikálisában gondolkodó elemei elharsogták Sinclair rékvimjét és hagyták futni képtelen pályáján tovább. És futott is volna a kopaszodó író, ha egy héttel a választás előtt a N. I. R. A., nagytőkét és nagyipart mentő pápája, Roosevelt, homlokára nem csapott volna, bizonyosan a következőket mondva: — „Kutyából nem lesz szalonna és ez a Sinclair ezzel a Garboval és ezzel a Chaplinnel nekem gyanus.” És igaz volt, mert Sinclair negyedszocialista programjából nem akart engedni, viszont az egynegyed is ijesztően soknak bizonyult. A kormány tehát egy héttel a választás előtt, amikor Sinclairnek, Garbonak és Chaplinnek már tengernyi pénze uszott el, megvonta a multéllküli politikustól bizalmát, helyére egy huszföldolgozó gyárost, vagy egy kávéültetvényes állított.

Sinclair pedig most újra haldogóban ülhet ki az erdőbe, fontolgatni következő politikai lépéseit, amelyekre azonban az amerikai mun-

kasság, vagy éppen Roosevelt már aligha adnak neki alkalmat.

Ami pedig ebben az egész történetben megkönnyeztető, de egyben mulatságos is, az, hogy a legrosszabbul talán megint a szegény Charlie járt, aki a csekkék aláírásakor kis bajusszal és nagy cipőkben, bizonyosan elképzelte, hogy ha Sinclair a politikát, akkor ő

művészetet és kulturát irányíthat a választás sikere esetén.

Látjuk szegény Charliet, amint a holdfényben ujjai közt sétatálcáját forgatja és lütyörészve újra egy illuziót megfosztottan kacszik el a hadszíntérről Amerika bizonytalan jövője felé.

MELIUSZ N. JÓZSEF

Kolozsváron a városi vízművekre bízzák a köztisztasági szolgálat ellátását

Megkezdették a munkanélküli segélyre jogosultak — összeírását

Kolozsvár, november 9
A kolozsvári időközi bizottság állandó tanácsa legutóbbi ülésén tárgyalta a munkanélküliek téli segélyezésének az ügyét is. Elég röviden végzett a dologgal: kiküldötte Anca Cornél dr. és Pop Petre alpolgármestereket, hogy vegyék számba a segélyezésre jogosult munkanélküliek s készítsenek pontos kimutatást róluk. Egyelőre ez volt minden határozat. Egyébként a tanács tovább töpreng a segélyezés kérdésén s ha minden jól megy, a kimutatásba felvett munkanélküliek december 15-én megkapják az első segélyezést. A segélyezés

mértéke természetesen a rendelkezésre álló eszközökhöz alkalmazkodik.

Ugyanez a tanácsülés elhatározta, hogy a városi köztisztasági szolgálat megújítása érdekében a jövő évben a köztisztasági teendők ellátását a városi vízművekre bízza. Indokolás az, hogy a vízművek nagyszerűen bevált ellenőrző szervezete van. A vízművek igazgatósága egyébként már elkészítette az erre vonatkozó munkatervet, amit a városi tanács átvizsgált és elfogadott. A határozat szerint a vízművek január elsejével kezd el a városi köztisztasági szolgálatot.

„Magyar nyelvünknek anyák leszünk odahaza a tanítómesterei”

Három regáti tanítót neveztek ki az apácai államotított evangélikus iskola 300 növendéket számláló „magyar” tagozatához

Apáca, november 8.

Angelescu iskolapolitikájára igen épületes és jellemző példát találunk az apácai evangélikus felekezeti iskola szomorú esetében.

Az egyemeletes iskolaépület, melyet 1858-ban építettek, ma is az egyház tulajdonát képezi. Az impériumváltozás után egy ideig, mint felekezeti iskola működött, 1924-ben azonban a fenntartás után egy ideig, de különösen a hatóságok részéről támasztott teljesíthetetlen követelmények miatt, az egyház kénytelen volt államosítani. A létrejött átadási és átvételi szerződés második pontja szerint a felekezeti iskola növendékeit az állami iskola magyar tagozata veszi át és tanításuk az elemi közoktatási törvény 5-ik szakasza értelmében és az egyházközség 1924 június 29-iki határozata-

tán n kifejezett óhajnak megfelelően

magyar nyelven történik.

A szerződés 5-ik pontja úgy intézkedik, hogy a magyar növendékeket evangélikus vallású tanítók fogják oktatni.

A szerződési feltételeket 1934-ig az állami tanügyi hatóságok be is tartották és a tanítás úgy a szülők, mint az iskolaügyi szervek meglegedésére zavartalanul folyt

Néhány hónappal ezelőtt azonban a nyelvviszágak során nyugdíjaztak két régi, kipróbált tanerőt, ugyanakkor gyakorlatban megszüntették a magyar tagozatot s

a magyar nyelv tanítását heti két órára csökkentették. Ez pedig abban a községben történt, ahol az iskola növendékei közül 300 magyar és csak 28 román nemzetiségű.

ÁBEL AMERIKÁBAN

REGENY

Írta: TAMASI ARON

— Azt mondta a filippi, hogy maga nem ember, — magyarázta Vilmos.

Ha valaki megütött volna, nem fájt volna olyan erősen, mint a filippeusnak ez az ítélete. Nagyon elszomorodtam és magam elé néztem. Végig gondoltam hamrjában, hogy mit is csináltam: egy egész napra megmentettem a filippet a legnehezebb munkától és a tíz évetésőtől, ezáltal magamnak fájdalmat és betegséget szereztem s elvesztettem egy heti fizetésemet, szóval emberségesen viseltem magamot és jót cselekedtem. És mind ezért azt a hálát kaptam, hogy akiért jót cselekedtem, az így szólt: „Ábel nem ember!”

Később is hiába szorgalmaztam a munkában, mert ismét és ismét a hálátlan filippeus beszéde jutott eszembe. Annyit el kellett ismernem, hogy testileg csakugyan gyengébb és esendőbb vagyok, mint ő, de hiszen az ember nemcsak testből áll, hanem lélekből is! Hát jól van, gondoltam magamban, majd én megmutatom, hogy ha testben le is győzött a filippeus, de lélekben én fogok legyőzni mindenkit!

Sokat gondolkodtam azon, hogy mit és hogyan cselekedjem a lélek győzelmére,

de néhány nap múlva meg is volt a tervem. Elmentem egy nagy asztalos gyárba és ott két lapos fát csináltattam magamnak, négyzetletűt. Aztán vésőt is vettem és hazamentem. Otthon mind a két fára csillagot rajzoltam ki és azt a csillagot ügyesen kivéstem, hogy találjon egymásra a kettő, akár a műhelybeli két fán a kilincsnek az árka. Szombatira készen is voltam a két titkos fával és boldogan vittem magammal. Ott sem szóltam senkinek, még magának Vilmosnak sem, hanem amikor nekiálltam a munkának, akkor én gyengéd kezekkel félretettem a kilincses két fát s még gyengédebb kezekkel magam elé tettem a két csillagot.

A szerencse és az akarat egyaránt kedvezett, mert nemsokára épen és mutatósan állott előttem az első csillag. Örömemben meg is feledkeztem magamról s nagyot ugrottam. Erre odanézett Vilmos és észörnyedve kérdezte:

— Hát maga mit csinál?

— Ami az égen van, — feletem neki.

Néhány perc alatt az egész műhelyben hirtelen futott a csillagnak és sokan jöttek hozzám, hogy megnézzék a munkámat és csodálkozzanak rajtam. De nem örvendettek és lelkesedtek, mint ahogy vártam

Az államosítási szerződéssel merőben ellentét, törvénytíró intézkedés ellen az épülettulajdonos egyház úgy a megyei prefektusnál, mint a tanfelügyelőségen küldöttéleg tiltakozott és írásban is óvást emelt, követelve a kötött és felsőbb helyen jóváhagyott szerződés tiszteletben tartását.

Válaszképpen a már csak elméletben létező magyar tagozathoz

három magyarul nem tudó regáti tanítót neveztek ki és ezzel az aktuálal a szerződés valamennyi pontját egyoldalúan felrúgták.

Az eljárás az evangélikus hívők között érthető megbotrányozást és felháborodást keltett, legelső eredménye pedig az lett, hogy a szülők és az iskola között minden lelki kapcsolat megszűnt.

Am minden törvénytelenységnek, érdemtelenül elszennvedett sérelemnek megvan a maga visszahatása. „Elküldjük gyermekeinket az iskolába — mondják könyves szemekkel az egyszerű földműves anyák —, mert nem akarunk ellenkezésbe kerülni a törvénnyel. De nincs az a földi hatalom, amely magzatainkat édes anyanyelvünktől meg tudná fosztani. Magyar nyelvünknek, mi, anyák, leszünk odahaza a tanítómesterei.”

Hasztalan kísérletek és próbálkozások ezek, miniszter ur. Elfecsere! energia, a mely fölöslegesen zavart kelt és elégtelenséget szül a mindannyiunk által óhajtott lelki béke rovására.

Az osztrák kormány megtagadta néhány horvát emigráns kiszolgáltatását

Bécs, november 9

A bécsi jugoszláv követ diplomáciai lépést tett az osztrák külügyminiszteriumban s azt követelte, hogy az osztrák kormány szolgáltatson ki néhány horvát menekültet, akinek a jugoszláv kormány meggyőződése szerint okvetlenül köze van a marseillei merényletnek. Az osztrák kormány a napokban ad választ a jugoszláv követeknek.

Az Est bécsi tudósítójának értesülése szerint az osztrák kormány visszautasítja a jugoszláv követelést arra való hivatkozással, hogy az osztrák hatóságok részéről lefolytatott vizsgálat egyáltalán nem igazolta a horvát emigránsokra kent gyanút s azt is tisztázta, hogy Ausztria területén semmiféle előkészületet nem folytattak a marseillei királygyilkosságra.

volna, hanem irigyen és megvetéssel tekintettek reám. Valamelyik Dávid urhoz is mingyárt elfutott s csuf áruzkodást vihett nála végbe, mert a hosszú ember úgy sietett felém, mintha megöltem volna valakit.

— Maga mit csinál? — kérdezte.

— Csillagot, — feleltem.

Nem is tudott hamarjában szólni erre, hanem megfogta két kézzel a fejit és forogni kezdett, mintha az égből leszáadt volna a legnagyobb csoda. Végül ismét reám nézett és így szólt:

— Hát magának ki mondta, hogy efféle csináljon?

Hirtelen átfutott az agyamon, hogy vajjon nem volna-e jobb, ha ügyesen kikerülném a fenyegető veszedelmet, de a belsőmben acéllá változott akkor valami és azt mondtam:

— A lélek mondta!

Dávid ur egyet sem szólt többet, hanem elment és nemsokára egy boritékkal tért vissza hozzám. A boritékot, miben a heti fizetésem volt, átadnyújtotta nekem és harag nélkül csak ennyit mondott:

— Emberek vagyunk: nem gyártunk csillagot. Elmehe!

Tíz perc múlva már lent voltam a ház előtt s ott megálltam, hogy gondolkodjam. Azonban nem jött semmiféle gondolatom, ami a jelent meg tudta volna magyarázni, vagy a jövődöbe vetett volna reményt. Csak álltam és mosolyogtam, mialatt forrón kacagott vissza reám a csillagok apja, a nap.

(Folyt. köv.)

Felvezetik
Önt, ha „OLLA”
helyett silány
utáztatokat
ajánlanak. Utá-
sítsa vissza s ra-
gaszkodjék az
eredeti csoma-
golásu „OLLA”-hoz



Japán dumping rádió

Hálózati készülék. Gyönyörű modell.
Selectiv. Hallhatók az összes európai
állomások. Két évi iótállás 3000 lej.
Compania Română de Voiași și Turism
Cluj, Piața Mihai Viteazul 40. Etaj. I.
Telefon 865

Sport

Labdarugás

Érdekes kísérlet színhelye volt a sheffieldi pálya. Walker bíró a pálya szélére állított tüvegatornyból vezette a mérkőzést, míg határbíróit a két tizenhatos vonalán helyezte el. A kísérlet nagyszerűen sikerült. A bíró jelentést tett a nemzetközi bírószerzőknek. Nincs kizárva, hogy a forradalmi újítást szabálymódosítás formájában általánossá teszik.

A vasárnapi bécsi Európa-kupa mérkőzésre így állnak ki Ausztria és Svájc csapatai:

Ausztria: Platzer — Pavlitschek, Sesta — Wagner, Smistik, Skoumal — Zischek, Geschweidl, Kaburek, Walzhoffer, Hassmann.

Svájc: Sechehay — Minelli, Gobet — Greiner, Jaccard, Lörtscher — Stelzer, Spagnolli, Frigerio, Aebi, Kielholz.

Két változás az angol válogatottban. A skótok elleni mérkőzés tanulságainak alapján a kapust és a balfedezetet kicserélték az olaszok ellen szereplő angol válogatottban. A végleges csapat most a következő: Moss (Arsenal) — Cooper (Derby County) Hapgood (Arsenal) — Britton (Everton) Parker (Derby County) Copping (Arsenal) — Matthews (Stoke City) Bowden (Arsenal) Tilson (Manchester City) Bastin (Arsenal) Brooks (Manchester City).

Görögország a Balkán-kupa mérkőzésekre való tekintettel december tizenegyedikén felfüggeszti a bajnoki mérkőzéseket. Görögország soha olyan erősen nem készült a Balkán-kupára, mint most. Meglepetésre készült...

Autósport

Roham a 482 kilométeres autósebességi világrekord ellen. Marlow Campbell, aki „Kék madár” gépén 482 kilométeres órátlaggal az eddig automobillal elért legnagyobb sebességet futotta, ezt az eredményt megkísérli tulszárnyalni. Közé-

lebbről a Daytona Beach-i tengerparton ugyancsak a „Kék madár”-on rekordkísérletet tesz.

Uzás

Berlin—Magdeburg 127.5—110.5. Városközi mérkőzés Magdeburgban.

Dániába hívják a magyar vízpolócsapatot és Csik Ferencet.

Asztali tenisz

Székely, a Brasovia játékos Bukarestbe költözött, ahol a Macabi színeiben igazolják át.

Az angol válogatott csapat hosszabb németországi túrára indult. Berlinben hivatalos országok közötti mérkőzést is játszanak a német válogatottal.

Atlétika

Galambos, a magyar maratónfutó bajnok, aki egy éve egyeleten kívül versenyzett, végre egyeletet választott. A BSZKRT színeiben indul jövőre, miután a villamos társaságnál kapott állást.

Rugby

Németország—Elszáz 24:6 (14:3). Strassburgban.

Ha bármilyen könyvre

van szüksége, legyen az regény vagy szakkönyv, szindarab, divatlap, vagy kotta, forduljon bizalommal a Brassói Lapok Könyvosztályához, Brassó.

Előkelő fővárosi illatszergár

Erdély Bánság (vagy annak egyes körzetel részére saját autóval, vagy vasúti bérlettel rendelkező, illatszertáraknál, drogeriáknál és gyógyszerháznál jól bevezetett

képviselőt keres.

Részletes ajánlatok „Vieux-Temps” feligére a B. L. bukaresti kiadóiába küldendő (Calea Moșilor 59 etaj II)

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej, vastag betűkből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állatkeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés négyszeri feladásánál 25% engedmény. A hirdetés díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Kimondottan kifogástalan állapotban lévő használt 50-60 HP teherautómotor kerestetik megvételre. Ajánlatokat részletes technikai leírassal kérünk. Máramaroszi Székgyár Sighet Maramureș.

Vesünk kiselezett gőzkazánokat (töröttet is). Ajánlatokat Eisner és Tritsch Brașov címre. 15901

Állást nyer

Vidéki gyógyszerár, gyógyfürdő közelében keres képestett üzletvezetőt, esetleg megfelelő bérlőt. Ajánlatok „Gyógyszerész 1934” jelleg alatt a brassói kiadóhivatalba.

Vegyes

Jól bevezetett fényképezési műterem helyisége kiadó Fügáron. Érdeklődni lehet a Brassói Általános Takarékpénztár főigazgatójánál.

Bukarest

Dr. Bihari Miklós bő- és nemibetegségek szakorvosa rendelőjét a Palatul Lido-ból Bulevard I. C. Brătianu 9 alá helyezte át. Telefon 41989.

BRASSÓI BURGONYA fehér és rózsaszín, kitűnő minőségű elsőosztályú áru, mázsánként 150 lej, hazaszállítva 50 kg-os zsákokban (legkisebb mennyiség 100 kg.) Rendeléseket felvesz Union S. A. București, Calea Plevnei 159 (Lessel gyár). Telefon 3-80-45.

„Lombard” Str. Sf. Jonica 11. Legmagasabb áron vásárol aranyat és mindennemű ékszert. Pénzt folyósít azonnal bármire. Osztálysorsjegy eladási iroda. (Magyar levelezés.) 21155-b

Háromtagú családhoz keresünk főzni tudó asszonyt, vagy leányt, aki minden háztálmunka végzését vállalja. Hoffer, Ploesti, Str. Volnicul Bol. dur 8. 21174-b

Géphimzést, kézimunkát vállalkozó nagyon szép lelkiismeretes kivitelben. Megrendelések felvételére házhoz megyek. Szuchter, Bukarest, Str. Cuza Vodă 9. Etaj III. 21136-b

A HAZICUKRASZAI KEZIKÖNYVE, Krbekné kitűnő munkája alapján a leggyesze-riűbb és a legkülönlegesebb téstákat mindenki házilag készítheti. A legjobb cukrászda otthon negyedannyi költséggel. Ara félévesben kötésben 40 lej. Brassó, Kapu-utca 56-58, az udvarban.



Előnyös
árakon.

Sp-rherdek, fehérék vagy fekete, emailrozottak és belga kályhnak

„GLORIA”
KÁLYHAGYÁR
Bukarest Str. Florilor 30
Kérje díjlan árjegyzékünket.



vel semmilyen üzletbe
sem foghat... de nyerhet

EGY MILLIÓT

az Állami Sorsjátékon.

Az új terv szerint november 15-től kezdve az Állami Sorsjáték minden hónap 15-én a milliomosok új sorát teremti meg. Aki egy egész sorsjegyet vásárol minden osztályban 5 számmal és az egész sorsjátékban 17 számmal játszik, amivel jelentékenyen megnöveli nyerési esélyeit.

Ne utasítsa vissza a sorsjegyet, aki Önnek sorsjegyet ajánl. Menjen Ön saját maga sorsjegyet vásárolni, ha nem jönne a sorsjegytár. Siessen bizalommal a szerencse elé és megszabadul az anyagi gondoktól, ha nyer az Állami Sorsjátékon.

COLECTURILE PRINCIPALE DIN ARDEAL, BANAT SI BUCOVINA

Localitatea	Colectura	Localitatea	Colectura
Arad	Banca Goldschmidt S.A.	Cluj	Institutul Comercial de Credit
Brașov	Casa de Pastrare Gen. Arad	Oradea	Banca Dacia S. A.
Cer.iași	Enkelhardt Alex.	Tg. Mureș	Union S. A.
	Banca Comercială Națională	Timișoara	Révész Ernest
	Banca Oehlgieser & Horowitz		Banca Centrală, Casa de
	Noe Alfred		Schimb și Com.
Cluj	Banca Ilescu S. A.		Banca de Scont Soc. pe Acț.
	Economia S. A.		Banca Timișoarei și S. C. p. A.

ÁLLAMI SORSJÁTÉK

fix húzási nappal
minden hónap 15-én

ELSŐ HUZÁS
NOVEMBER 15-én



Siessen és vásárolja meg sorsjegyet a küszöbön álló húzáshoz!
Postai megrendeléseket is azonnal és a legnagyobb titoktartással teljesítünk

„FORTUNA”

Brassó, Weiss Mihály-utca 5. Telefon 3-99

RENDKIVÜL FONTOS KÖNYVUJDONSÁG!

MOST JELENT MEG!

Hogyan éljen a

vesebajos ember

Orvosi tanácsok vesebajosok számára.

Irta: Dr. Lukács Pál belgyógyász főorvos.

E nélkülözhetetlen munka tartalomjegyzékéből: A vese szerkezete és működése. — A vesebetegségek tünetei. — A vesebetegségek különböző formái. — A vesebetegségek okai. — A vesebetegségek megelőzése. — A vesebetegségek vizsgálati módszerei és azok jelentősége. — Vizelet vizsgálat. — A vesék működési vizsgálata. — Egyéb vizsgálati módszerek. — A vesebetegségek gyógykezelése. — Diétás gyógymódok. — Általános alapelvek. — A sómentes, illetve sószegény diéta. — Karell-féle kúra. — Gerson-féle kúra. — Diétás gyógyoljások vese- és húgykő bántalmaknál. — Gyógyszeres és sebészeti kezelés. — Egyéb eljárások. — A vesebeteg konyhája. — Táplálékaink konyhasó tartalma. — Táplálékaink fehérje tartalma, stb. stb.

A kiváló szerző huszéves orvosi gyakorlat gazdag tapasztalatai alapján írta meg művét, mely élvezetes és mindenki számára könnyen érthető stílusban világosítja fel a vesebajban szenvedőt mindarról, amit életmódjáról, diétájáról tudnia kell. Ara 78 lej. Kapható a Brassói Lapok könyvosztályában, Brassó, Kapu-utca 56-58, az udvarban.

Siessen sorsjegyet rendelni, a

**Banca Ilescu
S. A.-nál, Cluj**

Diszkrét kiszolgálás!

Biri néni szakácskönyve a legjobb és mégis a legolcsóbb. Ismét kapható mindenütt. Kemény kötésben 100— lej. Postán utánvétellel szállítja a Brassói Lapok Könyvosztálya.

Ambár a szörmeárut árai emelkedtek, még ma is mindenféle

szörmeárut

a legolcsóbb árak mellett

vásárolhat

ROSENBERG SIMON nál

Brassó, Kapu-utca 34 szám,
Bukarest, Str. Sîntilor 30.

Győződjön meg, vételkötézettség nélkül az árak olcsóságról és az áru minőségéről

Felelősszerkesztő: Kocsis Béla

Kiadó, lap- és nyomdatulajdonos: Lap- és könyvkiadó R. T. Brașov.